

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

JAVNOG PREDUZEĆA „KOMUNALNO“ D.O.O. LIVNO

2021.

Broj: 01-02-09-11-4-3041-6/21

Sarajevo, septembar 2022.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	4
II	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	8
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	9
1.	UVOD	9
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	9
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	9
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	10
5.	OBAVLJANJE POSLOVA IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI DRUŠTVA.....	13
6.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	14
7.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	15
7.1	BILANS USPJEHA	15
7.1.1	Prihodi	15
7.1.1.1	Poslovni prihodi.....	15
7.1.1.2	Ostali prihodi i dobiti	17
7.1.2	Rashodi.....	17
7.1.2.1	Poslovni rashodi	17
7.1.3	Finansijski rezultat.....	20
7.2	BILANS STANJA.....	21
7.2.1	Stalna sredstva	21
7.2.2	Tekuća sredstva.....	24
7.2.2.1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	24
7.2.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	24
7.2.2.3	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja	25
7.2.3	Kapital.....	26
7.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	31
7.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU.....	31
7.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	31
8.	JAVNE NABAVKE	32
9.	SUDSKI SPOROVI.....	34
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	34
V	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	35
	Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine.....	36
	Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine	38
	Izvještaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine (Indirektna metoda).....	39
	Izvještaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2021. godine.....	40

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća „Komunalno“ d.o.o. Livno (u daljem tekstu: Društvo)** koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Društva na 31. 12. 2021. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- 1. Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 1.194.422 KM, a efekte na sredstva i finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati (tačka 7.2.1 Izvještaja);**
- 2. Zalihe materijala i rezervnih dijelova iskazane su u iznosu od 234.480 KM i za njih Društvo nije vršilo vrednovanje, odnosno usklađivanje neto nadoknadive vrijednosti u skladu s Pravilnikom o računovodstvenim politikama i MRS-om 2 – Zalihe. Efekte usklađivanja zaliha na finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati (tačka 7.2.2.1 Izvještaja).**

Reviziju finansijskih izvještaja obavili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava¹. Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

---

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima bavili smo se u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja, i ne dajemo posebno mišljenje o njima. Utvrdili smo da su sljedeća pitanja ključna pitanja revizije, koja treba objaviti u našem izvještaju.

Priznavanje prihoda

Društvo je na 31. 12. 2021. godine iskazalo poslovne prihode u iznosu od 2.948.451 KM. Oni predstavljaju prihode osnovne djelatnosti Društva od isporuke vode domaćinstvima i komercijalnim potrošačima, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, te sakupljanja i odvoza komunalnog otpada. Računovodstvenim politikama utvrđeno je da se prihodi priznaju kada je vjerovatno da će ekonomske koristi priticati u Društvo i kada se koristi mogu pouzdano izmjeriti. Usmjerali smo pažnju na ovo područje zbog činjenice da su prihodi važna mjera u procjeni uspješnosti poslovanja Društva.

Provjerili smo priznavanje prihoda i njihovo evidentiranje testiranjem na bazi uzorka. Cilj je bio uvjeriti se da li se prihodi priznaju u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja vezanim za priznavanje prihoda.

Naše revizijske procedure, između ostalog, uključivale su:

- testiranje priznavanja prihoda u odgovarajućem periodu;
- provjeru ima li evidentiranih prihoda koji ne zadovoljavaju zahtjev za priznavanje;
- procjenu potpunosti i tačnosti objava povezanih s prihodima, u skladu sa zahtjevima sadržanim u Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Na osnovu prikupljenih dokaza, smatramo da je priznavanje prihoda vršeno u skladu sa zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Društva;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koje mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Negativno mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća „Komunalno“ d.o.o. Livno za 2021. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Društva za 2021. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. U Društvu nije formiran Odbor za reviziju koji razmatra studije rizika i osigurava da interne kontrole budu adekvatne i funkcioniraju kako je predviđeno, što nije u skladu sa Statutom i Zakonom o javnim preduzećima u FBiH. Pored toga, nije formiran ni odjel za internu reviziju u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, što je obaveza Društva kao subjekta od javnog interesa (tačka 4. Izvještaja);
2. Ugovori o radu na određeno vrijeme, koji se odnose na sve radnike primljene u radni odnos tokom 2021. godine (ukupno 15 radnika zaposlenih na period od dva do sedam mjeseci), zaključeni su bez provođenja javnog konkursa, što nije u skladu sa Zakonom o radu koji propisuje da se prijem u radni odnos vrši nakon provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja, niti je ispoštovan princip transparentnosti i jednakog pristupa pri zapošljavanju (tačka 4. Izvještaja);
3. Društvo nije stavilo u funkciju sve mjerače zahvata, odnosno protoka vode, te ne raspolaže tačnim informacijama o količini zahvaćene vode, što ima za posljedicu da se gubici na vodovodnoj mreži ne mogu precizno utvrditi, kao i da se obračun posebnih vodnih naknada za korištenje površinskih i podzemnih voda nije vršio u skladu s Pravilnikom o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na temelju opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada (tačke 7.1.1.1 i 7.2.4.3 Izvještaja);
4. Društvo nije obračunalo niti platilo porez na dodanu vrijednost u 2021, kao ni ranijih godina, za posebne vodne naknade za korištenje površinskih i podzemnih voda i naknade za ispuštanje otpadnih voda u skladu sa Zakonom o porezu na dodanu vrijednost. To može imati za posljedicu dodatne troškove za Društvo (tačka 7.2.4.3 Izvještaja);
5. Uprava Društva nije sačinila trogodišnji plan poslovanja u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine i Statutom Društva (tačka 6. Izvještaja);
6. Društvo, iako je bilo obavezno, nije u potpunosti primjenjivalo odredbe Zakona o javnim nabavkama, kao ni odredbe njegovih provedbenih i internih akata, kako bi se osigurala transparentnost i omogućio veći stepen stvarne konkurencije i efikasnije trošenje javnih sredstava. Također, nije sačinjen provedbeni propis o javnim nabavkama u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Statutom Društva, niti su izvršene izmjene i dopune Plana javnih nabavki zbog značajnog odstupanja realiziranih u odnosu na planirane nabavke (tačka 8. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše negativno mišljenje.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Društva odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Društva, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 2. 9. 2022. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.	Uskladiti interne akte sa zakonskim i drugim propisima koje je Društvo u obavezi primjenjivati i donijeti nedostajuće interne akte kojima će se regulisati ključni procesi poslovanja, kako bi se uspostavio funkcionalan sistem internih kontrola.	4.
2.	Prijem u radni odnos vršiti u skladu sa Zakonom o radu, s ciljem osiguranja transparentnosti i jednakog pristupa zapošljavanju.	4.
3.	Potrebno je da Društvo, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, učini javno dostupnim informacije o svome poslovanju, u cilju uvida javnosti u rad i trošenje javnih sredstava.	4.
4.	Usaglasiti Statut Društva sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH u dijelu koji se odnosi na organe upravljanja.	4.
5.	Potrebno je da Skupština Društva imenuje i formira Odbor za reviziju u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Statutom.	4.
6.	Uprava Društva treba da izradi i nadgleda realizaciju trogodišnjeg plana poslovanja kako bi za period za koji je donesen predstavljao osnov poslovnih aktivnosti Društva, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Statutom Društva, te ga dostavi Uredu za reviziju institucija u FBiH i gradskom organu uprave.	6.
7.	Izveštaj o poslovanju podnositi na razmatranje Nadzornom odboru i Skupštini Društva u skladu sa Statutom.	7.
8.	Staviti u funkciju i izvršiti baždarenje svih mjerača protoka na zahvatu vode „Duman“ u skladu sa Rješenjem Federalne uprave za inspeksijske poslove, u cilju dobijanja tačnih informacija o količinama zahvaćene vode.	7.1.1.1
9.	Poduzeti aktivnosti na kontroli bespravno priključenih korisnika i sanaciji vodovodne mreže kako bi se gubici sveli na najmanju moguću mjeru s ciljem zaštite interesa Društva.	7.1.1.1
10.	Internim aktom urediti procedure korištenja motornih vozila i normative potrošnje goriva.	7.1.2.1
11.	Obračun i isplate plaća zaposlenicima Društva vršiti u skladu sa odredbama Zakona o radu, te svoje akte kojim su uređena pitanja iz radnih odnosa uskladiti sa njegovim odredbama.	7.1.2.1
12.	Na datum bilansa vršiti procjenu umanjenja vrijednosti stalnih sredstava, u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama, zahtjevom MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, s ciljem fer i istinite prezentacije finansijskih izvještaja.	7.2.1
13.	Na datum bilansa izvršiti procjenu neto nadoknadive vrijednosti zaliha, u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe.	7.2.2.1
14.	Potrebno je dopuniti interni akt kojim će se regulisati blagajničko poslovanje vezano za naplatu parking mjesta i rada pijace kako bi se uspostavio funkcionalan sistem internih kontrola Društva u tom segmentu.	7.2.2.2

15.	Vršiti ispravku vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja starijih od godinu dana na teret rashoda tekućeg razdoblja, u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9, a postupak primjene MSFI-ja 9 propisati Pravilnikom o računovodstvenim politikama, radi realnog iskazivanja imovine i finansijskog rezultata.	7.2.2.3
16.	Razdvojiti iznos kratkoročnih finansijskih obaveza od dugoročnih, i evidentirati ukupan iznos kratkoročnih finansijskih obaveza koje dospijevaju za podmirenje u roku od dvanaest mjeseci nakon izvještajnog perioda, u skladu s paragrafom 69. MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja.	7.2.4.2
17.	Za obračunate posebne vodne naknade za korištenje površinskih i podzemnih voda, te ispuštanje otpadnih voda, obračunati porez na dodanu vrijednost i izvršiti rezervisanja u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.	7.2.4.3
18.	Poduzeti aktivnosti na obezbjeđenju tačnih informacija o količinama zahvaćene vode, kako bi se stvorile pretpostavke da obračun posebnih vodnih naknada bude u skladu sa Pravilnikom o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na temelju opšte vodne naknade i posebnih vodnih naknada i Odlukom o visini posebnih vodnih naknada.	7.2.4.3
19.	Izvršiti popis imovine i obaveza i usaglasiti knjigovodstvene evidencije sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH	7.2.5
20.	Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda, Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.	7.5
21.	Sačiniti Plan javnih nabavki na način da se detaljno i precizno planira trošenje sredstava, te provoditi postupke koji su obuhvaćeni Planom, u skladu sa članom 17. Zakona o javnim nabavkama.	8.
22.	Donijeti provedbeni propis o javnim nabavkama, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Statutom Društva, a postupke javnih nabavki provoditi uz dosljednu primjenu procedura propisanih Zakonom o javnim nabavkama, njegovim provedbenim i internim aktima.	8.
23.	Pri zaključivanju ugovora sa dobavljačima, a nakon provedenih postupaka javnih nabavki, inkorporirati zaštitne klauzule u ugovore, te poduzimati sve raspoložive mjere kako bi se obezbijedila adekvatna i pravovremena realizacija ugovora.	8.

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja za mala i srednja preduzeća;
- Zakon o privrednim društvima;
- Zakon o javnim preduzećima u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o porezu na dobit;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o komunalnim djelatnostima Herceg-bosanskog kantona;
- Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Herceg-bosanskom kantonu;
- Statut javnog preduzeća „Komunalno“ d.o.o. Livno, kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Livno osnovano je odlukom Općinskog vijeća Livno broj 01-02-1827/05 od 23. 9. 2005. godine i upisano je u registar Kantonalnog suda Kantona 10 Livno Rješenjem broj: U/I-741/96 od 7. 10. 2005. godine.

Upisani osnovni kapital iznosi 755.593 KM, te je 100% u vlasništvu Općine Livno.

Statutom Društva utvrđena je djelatnost i sjedište firme, iznos osnovnog kapitala, rezerve, raspodjela dobiti i način pokrića gubitaka, organizacija preduzeća, donošenje općih akata, postupak nabavke, planiranje poslovanja, primjena knjigovodstvenih i finansijskih računovodstvenih standarda, i druga pitanja u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Zakonom o privrednim društvima. Osnovna djelatnost Društva je je sakupljanje, pročišćavanje i distribucija vode, prikupljanje i obrada otpadnih voda, prikupljanje i obrada ostalog otpada, trgovina na malo na tezgama i tržnicama, sanitarne i druge djelatnosti, i pogrebne i prateće djelatnosti.

Za realizaciju poslova i ciljeva poslovanja Društvo je formiralo osnovne funkcionalno tehničke cjeline, odnosno službe: zajednička služba (računovodstvo i opći kadrovski poslovi), služba vodovoda i kanalizacije (vodovod i kanalizacija, pumpna postrojenja) i služba komunalije (javno-prometne površine, javno-zelene površine, čistoća, zelena tržnica, groblja i mehanička radiona).

Unutrašnja organizacija i način rada utvrđeni su Pravilnikom o radu i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kojim je uređen opis radnih mjesta. Sistematizovana su radna mjesta za 113 izvršilaca, a na 31. 12. 2021. godine bilo je 93 zaposlenih.

Sjedište Društva je u Livnu, u Ulici Zgona bb.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva za 2021. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, u periodu od januara 2022. do jula 2022. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH prvi put vrši finansijsku reviziju Društva. Nakon izvršene revizije za 2021. godinu date su ukupno 23 preporuke.

Postupanje po pismu rukovodstvu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem pisma rukovodstvu koji je dostavljen nakon obavljene prethodne revizije, obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se poduzele aktivnosti u cilju njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2021. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2021. godinu.

U pismu rukovodstvu dato je osam preporuka, od kojih je jedna implementirana, jedna je djelomično implementirana do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, dok za šest preporuka nisu poduzete aktivnosti.

Revizijom je utvrđeno da većina preporuka nije implementirana, ali je Uprava je pokazala spremnost za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i uspostavljanje sistema internih kontrola. Preporuke koje su djelomično implementirane ili nisu implementirane, ponovit će se u okviru izvještaja.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Društvo u poslovanju upravlja sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu adekvatno i efikasno, u skladu s važećom regulativom.

Rukovodstvo Društva odgovorno je za uspostavljanje sistema internih kontrola, radi ostvarenja programskih ciljeva rada. Faktor koji najviše utiče na funkcionisanje sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje zakonskih propisa.

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i njihova usklađenost sa važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Organizacija Društva utvrđena je Statutom koji je donijela Skupština 2009. godine, a detaljno je razrađena Pravilnikom o radu iz 2019. godine i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz 2010. godine. Tokom izvještajne godine, radni odnos je zasnovalo 15 radnika na određeno vrijeme i to: radnici na održavanju zelenih površina, zidari, vozači, pomoćni radnici u vodovodu, referent za javnu nabavku, čitač vodomjera, radnici na jednostavnim poslovima utovarača, pretovarača i prenosa tereta i sl., **na period od dva do sedam mjeseci, a bez objavljenog javnog konkursa za prijem u radni odnos na određeno vrijeme.** Radni odnos je prestao za 17 radnika i to: odlaskom u penziju (5), smrću (1), sporazumima o prekidu ugovora o radu (2) i rješenjima o prestanku radnog odnosa na određeno vrijeme (9). Nakon isteka ugovora na određeno, sa četiri zaposlenika su zaključivani novi ugovori na određeno vrijeme. **Uvidom u procedure zapošljavanja i pripadajuću dokumentaciju utvrdili smo da su radnici zapošljavani na određeno vrijeme bez provođenja javnog konkursa, na period od dva do sedam mjeseci, kao i da su ugovori sklapani sa osobama s kojima su prethodno istekli ugovori o radu na određeno vrijeme.** Navedeno nije u skladu sa članom 20a. stav 2) Zakona o radu², koji propisuje da se prijem u radni odnos vrši nakon provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja. Zapošljavanjem na ovaj način Društvo nije ispoštovalo princip transparentnosti, a prijem u radni odnos nije vršen u skladu sa Zakonom o radu, koji nalaže obavezno provođenje procedure javnog oglašavanja.

Sistem internih kontrola nije uspostavljen u svim procesima poslovanja koji imaju značajan uticaj na finansijsko izvještavanje. Nije formiran odbor za reviziju koji je dužan imenovati vanjskog revizora, imenovati direktora odjela za internu reviziju, razmotriti godišnju strategiju rizika i plan revizija, osigurati da interne kontrole u Društvu budu adekvatne i da funkcioniraju kako je predviđeno, podnositi nadzornom odboru sažete mjesečne izvještaje, te davati preporuke upravi. Formiranje Odbora za reviziju je naročito značajno u Društvima koja zapošljavaju manje od 100 radnika i koja nemaju formiran odjel interne revizije, s obzirom na to da je Odbor za reviziju dužan razmotriti godišnju strategiju rizika te osigurati da interne kontrole u Društvu budu adekvatne i da funkcioniraju kako je predviđeno. Za navedene nedostatke i slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola date su odgovarajuće preporuke u dijelovima izvještaja u kojima su šire obrazložene spomenute aktivnosti.

---

² „Službene novine FBiH“, broj 26/16 i 89/18

Društvo je donijelo određen broj internih akata kojima su uređene procedure i postupanja zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka, kao što su: Pravilnik o radu, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnik o računovodstvu, Pravilnik o računovodstvenim politikama, i drugi. Međutim, u cilju uspostavljanja funkcionalnog i efikasnog sistema internih kontrola, konstatovali smo da Društvo za dio poslovnih procesa nije sačinilo interne akte, kao što su: Pravilnik o javnim nabavkama, Pravilnik o kancelarijskom poslovanju, Pravilnik o popisu imovine i obaveza, procedure za izradu plana poslovanja, proceduru o korištenju službenih vozila, a doneseni interni akti, Pravilnik o računovodstvenim politikama i Pravilnik o računovodstvu datiraju od 2010. godine i nisu usklađeni sa važećom zakonskom regulativom, odnosno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.³

Nabavke roba i usluga tokom 2021. godine provodile su se bez donesenog akta o provođenju postupaka javnih nabavki, što nije u skladu sa članom 35. Statuta Društva i Zakona o javnim preduzećima u FBiH. Društvo je donijelo samo Pravilnik o postupku direktnog sporazuma 2014. godine. Također, naplata komunalnih usluga vrši se putem transakcijskih računa, na blagajni u sjedištu Društva i putem inkasanata za rad na pijaci i parking mjestima. **Blagajničko poslovanje definisano je Pravilnikom o finansijskom i blagajničkom poslovanju, ali njime nije regulisano poslovanje i rad inkasanata**, te naplata sa parking mjesta i pijace, vrijeme i zaduženje inkasanata, novac kojim raspolaže i nadzor nad njihovima radom.

S obzirom na nedostatak određenih internih akata te nedosljednu implementaciju postojećih internih akata, konstatovani su propusti u sistemu internih kontrola, koji se odnose na sljedeće: nije vršena izrada i nadgledanje realizacije trogodišnjeg plana poslovanja, niti je dostavljen Uredu za reviziju u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, prijem u radni odnos nije vršen u skladu sa Zakonom o radu, nije vršena procjena umanjjenja vrijednosti stalnih sredstava u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, nije vršena procjena neto nadoknadne vrijednosti zaliha u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, Pravilnikom o blagajničkom poslovanju nije regulisan rad inkasanata, obračun i plaćanje posebnih vodnih naknada nije vršeno u skladu sa Pravilnikom o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada, nabavke roba i usluga provodile su se bez donesenog akta o provođenju postupaka javnih nabavki, Odbor za reviziju nije razmatrao godišnju strategiju rizika kako bi se osiguralo da interne kontrole u Društvu budu adekvatne i da funkcioniraju kako je predviđeno i dr., a što je uticalo i na fer prezentaciju finansijskih izvještaja.

Ne možemo potvrditi da je uspostavljen adekvatan sistem internih kontrola, što je za posljedicu imalo konstatovane nalaze u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Društva.

Preporuke:

- *uskладити интерне акте са законским и другим прописима које је Друштво у обавези примјенјивати и доњети недостажуће интерне акте којима ће се регулисати кључни процеси пословања, како би се успоставио функционалан систем интерних контрола;*
- *пријем у радни однос вршити у складу са Законом о раду, с циљем осигурања транспарентности и једнаког приступа запошљавању.*

---

³ „Službene novine FBiH“, broj: 15/21

U skladu sa članom 1. Zakona o dopunama Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH⁴ Društvo je obavezno objavljivati informacije o finansijskom poslovanju putem internet stranice kako bi ih učinili dostupnim javnosti. **Uvidom u internet-stranicu Društva utvrđeno je da nema objavljivane informacije o finansijskom poslovanju propisane navedenim Zakonom.**

Preporuka:

- **potrebno je da Društvo, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, učini javno dostupnim informacije o svome poslovanju, u cilju uvida javnosti u rad i trošenje javnih sredstava.**

Organi upravljanja

Zakonom o javnim preduzećima u FBiH u članu 5. je propisano da organe upravljanja javnog preduzeća čine Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Uvidom u Statut Društva u članu 8. uočeno je da su organi upravljanja: Skupština, Nadzorni odbor, Uprava i Odbor za reviziju. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH.

Skupština Društva je najviše tijelo društva, čija ovlaštenja vrši osnivač. Ispred Grada Livna kao osnivača, ovlaštenja Skupštine Rješenjem gradonačelnika od 9. 1. 2020. godine vrše: Anita Ćavar, Ivana Pavić i Višnja Perković, na mandatni period od 4 godine. Tokom 2021. godine održane su dvije sjednice Skupštine Društva na kojima se raspravljalo o usvajanju: Izvještaja o radu Nadzornog odbora za 2020. godinu, Odluke o izboru eksternog revizora za 2021. godinu, Izvještaja o finansijskom poslovanju za 2020. godinu, Odluke o raspodjeli dobiti za 2020. godinu, te tekuća pitanja. Skupština najmanje jednom godišnje razmatra i podnosi Gradskom vijeću izvještaj o radu i poslovanju Društva.

Nadzorni odbor na osnovu Rješenja Gradonačelnika o imenovanju privremenog Nadzornog odbora od 26. 10. 2021. godine, Jasmina Halapić, Marin Brčić, Draško Mišić, Davor Erceg i Anđelko Brnić čine privremeni Nadzorni odbor do okončanja konkursne procedure za izbor, a najduže tri mjeseca. Odlukom od 30. 11. 2021. godine predsjednik privremenog Nadzornog odbora je Anđelko Brnić. Rješenjem Gradonačelnika od 5. 4. 2022. godine o konačnom imenovanju, a nakon provedenog javnog konkursa, Nadzorni odbor čine Ivana Markov, Haris Jeleč, Davor Erceg, Lidija Dolić i Vanja Beljan, na mandatni period od 4 godine. Odlukom Nadzornog odbora od 21. 4. 2022. godine, predsjednik je Davor Erceg. **U periodu od 26. 1. 2022. godine do 5. 4. 2022. godine Društvo je poslovalo bez imenovanog Nadzornog odbora.** Nadzorni odbor do 26. 10. 2021. godine, kada im je istekao mandat, su činili Ivan Vujeva (predsjednik do 22. 2. 2021. godine kada je i razriješen članstva u Nadzornom odboru na vlastitu inicijativu), Anđelko Brnić (predsjednik od 22. 2. 2021. godine) i članovi Jasmina Halapić, Marin Brčić i Draško Mišić. Tokom 2021. godine održano je šest sjednica od kojih je jedna konstituirajuća u sazivu privremenog Nadzornog odbora, na kojima se razmatralo: donošenje odluke o usvajanju izvještaja o radu Nadzornog odbora za 2020. godinu, donošenje odluke o razrješenju i imenovanju predsjednika Nadzornog odbora, usvajanje izvještaja o finansijskom poslovanju, donošenje zaključaka po prijedlogu uprave o raspodjeli dobiti za 2020. godinu, donošenje odluke o davanju saglasnosti za otpis potraživanja po spisku tužbi i sudskim rješenjima, odluka o usvajanju programu rada za 2021. godinu, odluka o davanju saglasnosti za zaključivanje okvirnog sporazuma o nabavi vodovodnog i kanalizacijskog materijala, te o nabavi drvene sječke, i druga tekuća pitanja.

Upravu Društva čine direktor i dva izvršna direktora. Direktor Društva je Filip Milić, izvršni direktor tehničkih službi je Marija Novokmet i izvršni direktor zajedničkih službi je Ivana Rimac. Nadzorni odbor je 9. 1. 2020. godine, a nakon provedenog javnog konkursa, Odlukom imenovao direktora na mandatni period od četiri godine. Izvršne direktore, na prijedlog direktora, Nadzorni odbor je imenovao 21. 2. 2020. godine, počevši od 1. 3. 2020. godine na period za koji je imenovan direktor.

---

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 109/12;

Odbor za reviziju u skladu sa Statutom Društva, nadležan je za imenovanje eksternog revizora, imenovanje direktora interne revizije, razmatranje godišnje studije rizika i plana revizije, osigurava da odjel interne revizije izvrši svoj posao u skladu sa planom revizije, vrši konsultovanje sa glavnim revizorom u pogledu neovisne revizorske organizacije koja vrši interno strukovno ocjenjivanje odjela interne revizije svake dvije do tri godine, osigurava da interne kontrole u Društvu budu adekvatne i da funkcioniraju kako je predviđeno, osigurava da odjel interne revizije obavlja svoje obaveze u skladu sa međunarodnim revizorskim standardima, te da podnosi Nadzornom odboru sažete mjesečne izvještaje o svojim sastancima svakog mjeseca. Statutom je propisano da se Odbor za reviziju sastoji od tri člana, te da je odgovoran za mjesečni pregled izvještaja o postupcima javnih nabavki i pismeno izvještavanje Skupštine ili drugog nadležnog tijela Društva o bilo kakvom kršenju važećih propisa o javnim nabavkama. **Također, članom 9. Statuta Društva je propisano da Skupština odlučuje o imenovanju Odbora za reviziju. Društvo nije formiralo Odbor za reviziju u skladu sa članom 5. Zakona o javnim preduzećima u FBiH i članovima 41. i 42. Statuta Društva.**

U Društvu nije formiran Odbor za reviziju koji razmatra studije rizika i osigurava da interne kontrole budu adekvatne i funkcioniraju kako je predviđeno Statutom. Također, nije formiran ni odjel za internu reviziju u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, što je obaveza Društva kao subjekta od javnog interesa.

Preporuke:

- **usaglasiti Statut Društva sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH u dijelu koji se odnosi na organe upravljanja;**
- **potrebno je da Skupština Društva imenuje i formira Odbor za reviziju u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Statutom.**

Interna revizija

Društvo nema uspostavljen Odjel za internu reviziju, što je u skladu sa članom 27. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, s obzirom na to da je broj radnika manji od 100. Međutim, u skladu sa navedenim članom Zakona, uzimajući u obzir broj radnika, Društvo je bilo dužno formirati Odbor za reviziju, koji razmatra studije rizika i osigurava interna revizija izvrši plan revizija i da interne kontrole budu adekvatne i da funkcioniraju kako je predviđeno, a što je propisano i članom 42. Statuta Društva. Također, Društvo je kao subjekt od javnog interesa, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, obavezno uspostaviti i osigurati funkcionisanje odjela interne revizije i obavezno je imati u radnom odnosu najmanje jednog ovlaštenog internog revizora, sa važećom licencom.

5. OBAVLJANJE POSLOVA IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI DRUŠTVA

Prema Zakonu o komunalnim djelatnostima⁵ Hercegbosanskog kantona (u daljem tekstu: Zakon), snabdijevanje pitkom vodom, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, prikupljanje i odvoz komunalnog otpada na deponije, odlaganje komunalnog otpada, obavljanje pogrebnih poslova, održavanje čistoće na javnim površinama, održavanje javnih površina i sl. su komunalne djelatnosti od javnog interesa i obavljaju se kao javne službe. Obavljanje komunalne djelatnosti prema Zakonu obezbjeđuje općina.

Agencija za vodno područje Jadranskog mora je, u skladu sa Zakonom o vodama FBiH, 20. 4. 2020. godine Društvu izdala vodnu dozvolu, na period od 15 godina, za zahvatanje vode sa izvorišta „Duman“, za potrebe javne vodoopskrbe naselja na području Grada Livna.

---

⁵ „Narodne novine Hercegbosanskog Kantona“, broj: 02/06

Također, Agencija za vodno područje Jadranskog mora Mostar je, u skladu sa Zakonom o vodama FBiH, 26. 8. 2020. godine Društvu izdala vodnu dozvolu, na period od 5 godina, za ispuštanje urbanih otpadnih voda iz gradske kanalizacijske mreže.

Vodosnabdijevanje na području općine vrši se transportom pitke vode glavnim cjevovodom sa izvorišta „Duman“, a Društvo snabdijeva općinu Livno, odnosno grad Livno te okolna naselja. **Prema evidencijama Društva, postoje gubici na mreži, odnosno razlika između količine zahvaćene i isporučene vode u iznosu od 40%. Međutim, budući da jedan od četiri mjerača vode nije u funkciji niti je baždaren, utvrđeni gubici mogu odstupati od stvarnih, što je šire pojašnjeno u tački 7.1.1.1 Izvještaja.**

Federalna uprava za inspekcijske poslove je dana 30. 3. 2021. godine obavila kontrolu vodnih akata za zahvatanje, ispuštanje voda i postupanje po uslovima iz vodnog akta. Sačinjen je Zapisnik o inspekcijskom nadzoru, te je doneseno Rješenje od 1. 4. 2021. godine prema kojem se Društvu nalaže da izradi Operativni plan za incidentna zagađenja za objekt kanalizacione mreže te da stavi u funkciju i izvrši baždarenje četiri mjerača protoka. **Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da je Društvo sačinilo Operativni plan, te stavilo u funkciju i izvršilo baždarenje tri od ukupno četiri mjerača protoka, što je šire pojašnjeno u tački 7.1.1.1 Izvještaja.**

6. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Uprava Društva je bila dužna izraditi i nadgledati realizaciju trogodišnjeg plana poslovanja, i dostaviti ga Uredu za reviziju institucija u FBiH, nadležnom ministarstvu i općinskom organu uprave, u skladu s članom 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, dok je članom 24. propisano da plan poslovanja predstavlja osnov poslovnih aktivnosti za period za koji se donosi, a uprava ga na godišnjem nivou razmatra te u slučaju potrebe revidira i usaglašava radi njegovog prilagođavanja kretanjima na komercijalnom tržištu. Također, članom 36. Statuta Društva je propisano da će Uprava sačiniti trogodišnji plan poslovanja koji će biti predložen Uredu za reviziju institucija u FBiH i resornom odjelu nadležnom za Društvo, i koji će predstavljati temelj poslovnih aktivnosti za period za koji se donosi, a Uprava će ga godišnje usaglašavati u slučaju potrebe prilagođavanja poslovanja tržišnim uslovima. Trogodišnji plan poslovanja nije sačinjen, niti je dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH, što nije u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Statutom.

Osnovne ekonomske kategorije ostvarene su u sljedećim iznosima:

KM						
Red. br.	Pozicija	Ostvareno u 2020. god.	Plan za 2021. god.	Ostvareno u 2021. god.	Indeks (5/3)x100	Indeks (5/4)x100
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	3.123.730	-	3.070.717	98,30	-
II	Rashodi	3.123.385	-	3.363.859	107,70	-
III	Dobit (gubitak) prije poreza (I-II)	345	-	(293.142)	(84.968,70)	-

Društvo je iskazalo ukupne prihode u iznosu od 3.070.717 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 53.013 KM. Razlog manjih ukupnih prihoda u odnosu na prethodnu godinu su smanjeni prihodi od učinaka odnosno broja priključaka na vodovodnu mrežu, kao i smanjeni ostali poslovni prihodi po osnovu subvencija i poticaja u odnosu na prethodnu godinu.

Ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 3.363.859 KM, te su u odnosu na prethodnu godinu veći za 240.474 KM, najvećim dijelom zbog porasta utroška drvne sječke za rad Toplane, te povećanja rashoda po osnovu ispravki vrijednosti i otpisa potraživanja. Društvo je iskazalo gubitak u iznosu od 293.142 KM, dok je u prethodnoj godini ostvarena dobit od 345 KM.

Uprava Društva izvještava Nadzorni odbor putem godišnjeg izvještaja o finansijskom poslovanju, te Gradsko vijeće Društva najmanje jednom godišnje po izradi godišnjeg izvještaja o finansijskom poslovanju, izvještaja revizora i izvještaja o radu Nadzornog odbora.

Preporuka:

- **Uprava Društva treba da izradi i nadgleda realizaciju trogodišnjeg plana poslovanja kako bi za period za koji je donesen predstavljao osnov poslovnih aktivnosti Društva, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Statutom Društva, te ga dostavi Uredu za reviziju institucija u FBiH i gradskom organu uprave.**

7. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje za 2021. godinu Društvo je sačinilo i dostavilo nadležnim organima i institucijama, u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku, koje je direktor Društva odobrio 28. 2. 2022. godine. Nadzorni odbor je na sjednici održanoj 21. 4. 2022. godine usvojio izvještaj o finansijskom poslovanju za 2021. godinu, dok je Skupština iste usvojila na sjednici održanoj 23. 5. 2022. godine.

Izvještaj o poslovanju za 2021. godinu nije razmatran na sjednicama Nadzornog odbora i Skupštine, iako je dostavljen i razmatran na **Gradskom vijeću, koje je na sjednici održanoj 30. 6. 2022. godine donijelo zaključak da se ne usvaja Izvještaj o poslovanju za 2021. godinu.** Nadzorni odbor i Skupština Društva nisu razmatrali izvještaj o poslovanju, što nije u skladu sa članom 10. Statuta kojim je propisano da Skupština razmatra izvještaj o radu i poslovanju koji podnosi općinskom, odnosno gradskom vijeću, niti u skladu sa članom 16. Statuta kojim je propisano da Nadzorni odbor podnosi Skupštini godišnji izvještaj o poslovanju a koji obavezno uključuje izvještaj revizora, izvještaj o radu Nadzornog odbora i Odbora za reviziju i plan poslovanja za narednu poslovnu godinu.

Reviziju finansijskih izvještaja Društva za 2021. godinu obavilo je Društvo „UHY Revident“ d.o.o. Mostar i dalo pozitivno mišljenje.

Preporuka:

- **Izvještaj o poslovanju podnositi na razmatranje Nadzornom odboru i Skupštini Društva u skladu sa Statutom.**

7.1 BILANS USPJEHA

7.1.1 Prihodi

Struktura ostvarenih prihoda u obračunskom periodu iskazana je kako slijedi: KM

	1. 1. - 31. 12. 2021.	1. 1. - 31. 12. 2020.
PRIHODI	3.070.717	3.123.730
Poslovni prihodi	3.041.095	3.090.031
Prihodi od prodaje učinaka	2.948.451	2.977.889
Ostali poslovni prihodi	92.644	112.142
Finansijski prihodi	18	222
Ostali prihodi i dobici	29.604	33.477

7.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi ostvareni su u iznosu od 3.041.095 KM i čine ih prihodi od prodaje učinaka i ostali poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje učinaka iskazani su u iznosu od 2.948.451 KM i u najvećem dijelu se odnose na prihode ostvarene snabdijevanjem pitke vode (826.577 KM), odvodnjom otpadnih voda (181.120 KM) i sakupljanjem i odvozom komunalnog otpada (806.688 KM). Prihode od prodaje učinaka čine i prihodi od održavanja vodomjera (155.961 KM), održavanja javnih površina (119.778 KM), održavanja zelenih površina (99.529 KM), rada cisterne i fekalne cisterne (60.805 KM), pruženih usluga za vodovodne priključke (104.668 KM), kao i poslovne prihode od naplate parkinga (141.202 KM), izrade grobnica (59.440 KM), te drugi poslovni prihodi iz registrovane djelatnosti.

Društvo ostvaruje prihode od isporuke vode, odvodnje - kanalizacija i sakupljanja i odvoza komunalnog otpada domaćinstvima i komercijalnim potrošačima. Cijene navedenih usluga bez ukalkulisanog PDV-a, uz prethodnu saglasnost Općinskog vijeća, utvrđene su Odlukom Nadzornog odbora od 21. 1. 2010. godine, uz izmjene i dopune od 10. 7. 2011. godine i 26. 7. 2011. godine. Cijena vode, bez ukalkulisanog PDV-a, za domaćinstva je 0,98 KM/m³, za komercijalne potrošače 1,49 KM/m³, dok je za potrošače kod kojih nisu instalirani vodomjeri cijena 12m³ x jedinstvena cijena od 1,17 KM što iznosi 14,04 KM po jednom vodomjeru i odnosi se samo na domaćinstva. Cijena odvodnje otpadnih voda – kanalizacija za domaćinstva je 35% od cijene 1m³ vode i iznosi 0,37 KM, za komercijalne potrošače 40% od cijene 1m³ vode i iznosi 0,60 KM. Cijena sakupljanja i odvoza komunalnog otpada za domaćinstva u gradskom području po 1m² je 0,10 KM, za komercijalne potrošače: I grupa 0,14 KM, II grupa 0,30 KM, III grupa 0,60 KM i IV grupa 0,80 KM. Cijena sakupljanja i odvoza komunalnog otpada po selima je 3 KM po članu za porodice do pet članova i 2,50 KM po članu za porodice sa pet i više članova.

Odlukom Gradskog vijeća od 2. 10. 2019. godine o privremenom ustupanju obavljanja komunalne djelatnosti snabdijevanja toplotnom energijom na području Grada Livna, Društvu se privremeno ustupa obavljanje komunalne djelatnosti snabdijevanja toplotnom energijom na području grada. Tokom privremenog obavljanja ove djelatnosti Društvo će koristiti postrojenja i uređaje toplifikacijskog sistema preduzeća „ESCO ECO Energija“ d.o.o. Livno bez naknade. Društvo je u skladu sa odlukom dužno, pod istim uslovima i cijenama ranijeg davatelja usluga, pružati usluge snabdijevanja toplotnom energijom, te zaključiti poseban ugovor. Ugovor o poslovno tehničkoj saradnji sa „ESCO ECO Energija“ d.o.o. Livno za 2021. godinu je zaključen 5. 9. 2021. godine na period od deset mjeseci sa mogućnošću produžavanja. Cijena usluge isporuke toplotne energije za 1 kWh je 0,0982 KM, dok je cijena za instaliranu snagu do 50 kW u iznosu od 8,30 KM mjesečno, a za snagu iznad 50 kW u iznosu od 0,38 KM/kW bez PDV-a i zakonom utvrđenih drugih davanja. Općinsko vijeće je dalo prethodnu saglasnost na visinu naknada za isporuku toplotne energije.

Prema informacijama Društva, dužina glavnog vodovodnog cjevovoda je 69 kilometara, a dužina razvodne mreže je 82,50 kilometara sa 4.436 priključaka i 15.526 korisnika. Kanalizaciona mreža je ukupne dužine 23,70 kilometara, od kojih je glavni kolektor dužine 14 kilometara, sa 2.738 priključaka. Ukupan broj korisnika usluga odvoza otpada je 4.333, od kojih su 2.783 domaćinstva, a 1.550 privreda. **Uvidom u dokumentaciju, odnosno mjesečne izvještaje o količini zahvaćene vode i količini isporučene vode, utvrđeno je da je ukupno zahvaćena količina vode u 2021. godini 1.066.544 m³, dok je isporučena, odnosno fakturisana količina vode korisnicima 761.818 m³. Na osnovu navedenih informacija, revizijom je utvrđeno da postoje gubici na vodovodnoj mreži koji iznose 40% za 2021. godinu, što ukazuje probleme na mreži poput bespravnih priključaka, kvarova i druge probleme na mreži pri snabdijevanju vodom. Također, bitno je skrenuti pažnju na činjenicu da jedan od četiri mjerača na zahvatu vode nije u funkciji i nije baždaren, te da se informacije o količinama zahvaćene vode računaju na osnovu zapisnika kontrole iz 2008. godine (koji nam nije prezentovan), prema kojem su gubici na vodovodnoj mreži 40%. Izračun količina zahvaćene vode se vrši na način da se isporučene količine vode uvećavaju za gubitke u navedenom procentu i dobija informacija o količinama zahvaćene vode. Budući da svi mjerači protoka nisu u funkciji, utvrđeni gubici mogu odstupati od stvarnih gubitaka na mreži koji bi se preciznije utvrdili da su svi mjerači zahvata vode u funkciji i da su baždareni. Imajući u vidu navedeno, ne možemo procijeniti finansijske efekte gubitaka na vodovodnoj mreži.**

Preporuke:

- **staviti u funkciju i izvršiti baždarenje svih mjerača protoka na zahvatu vode „Duman“ u skladu sa Rješenjem Federalne uprave za inspeksijske poslove, u cilju dobijanja tačnih informacija o količinama zahvaćene vode;**
- **poduzeti aktivnosti na kontroli bespravno priključenih korisnika i sanaciji vodovodne mreže kako bi se gubici sveli na najmanju moguću mjeru s ciljem zaštite interesa Društva.**

Ostali poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 92.644 KM i najvećim dijelom se odnose na prihode od državnih potpora (57.875 KM), refundacija bolovanja (16.203 KM), refundacija za pripravnike (9.108 KM), subvencija (7.933 KM) i ostale prihode (1.525 KM).

7.1.1.2 Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici su iskazani u iznosu od 29.604 KM i najvećim dijelom se odnose na prihode od naplaćenih otpisanih potraživanja (23.435 KM) i ostalih prihoda koji se odnose na naknade po sudskim presudama i prihode od otpisanih obaveza (6.169 KM).

7.1.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u iznosu od 3.363.859 KM, a čine ih:

	KM	
	1. 1. – 31. 12. 2021.	1. 1. – 31. 12. 2020.
RASHODI	3.363.859	3.123.385
Poslovni rashodi	3.247.107	3.095.963
Materijalni troškovi	825.204	673.416
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	2.124.628	2.128.733
Troškovi proizvodnih usluga	56.104	76.297
Amortizacija	117.813	94.855
Nematerijalni troškovi	123.358	122.662
Finansijski rashodi	4.520	4.829
Ostali rashodi i gubici	112.232	22.593

7.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani u iznosu od 3.247.107 KM čine najznačajniju stavku ukupnih rashoda, a čine ih: materijalni troškovi u iznosu od 825.204 KM, troškovi plaća i ostalih ličnih primanja zaposlenih u iznosu od 2.124.628 KM, troškovi proizvodnih usluga u iznosu od 56.104 KM, troškovi amortizacije u iznosu od 117.813 KM i nematerijalni troškovi u iznosu od 123.358 KM.

Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su u iznosu od 825.204 KM i u direktnoj su vezi sa ostvarenim prihodom po osnovu obavljanja redovne djelatnosti. Najznačajniji troškovi se odnose na: utrošena drva za toplanu u iznosu od 292.765 KM, utrošenu električnu energiju u iznosu od 178.527 KM (za rad postrojenja, pumpnih stanica i distribucije vode potrošačima), gorivo i mazivo u iznosu od 174.193 KM i utrošene rezervne dijelove u iznosu od 27.496 KM (utrošeni materijal sa skladišta, cijevi, alati isl.).

Utrošena drva za toplanu od 292.765 KM odnose se na nabavku drvene sječke, nakon provedenog otvorenog postupka javne nabavke. Do oktobra 2021. godine ugovor je bio potpisan sa firmom „Pole - Extra“ d.o.o. Novi Travnik, a nakon provedenog ponovnog postupka ugovor je dodijeljen firmi „Primaprom“ d.o.o. Banja Luka. Ugovor je sklopljen na ukupnu vrijednost 238.880 KM. Odlukom Gradskog vijeća od 2. 10. 2019. godine o privremenom ustupanju obavljanja komunalne djelatnosti opskrbe toplinskom energijom na području Grada Livna privremeno se ustupa Društvu obavljanje komunalne djelatnosti snabdijevanja toplotnom energijom na području grada korisnicima usluga preduzeća „ESCO ECO Energija“ d.o.o. Livno. Društvo je istom odlukom dužno pružati usluge pod istim uvjetima i cijenama ranijeg davatelja usluga Društva „ESCO ECO Energija“ d.o.o. Livno. Tokom privremenog obavljanja ove usluge Društvo će koristiti postrojenja i uređaje toplifikacijskog sustava preduzeća „ESCO ECO Energija“ bez naknade (cijena jedne tone drvene sječke iznosi 115 KM).

Utrošeno gorivo i mazivo za 2021. godinu je u iznosu od 174.193 KM, a nabavke su se vršile od dobavljača „Zabrišće B&M“ d.o.o. Livno, nakon provedenog otvorenog postupka javne nabavke, a na osnovu izdatih kartica za svako vozilo i putnog naloga. Kartica je jedinstvena za svako vozilo. Društvo raspolaže sa putničkim, teretnim (kamioni za odvoz smeća) i specijalnim vozilima (cisterne, radne mašine, čistači ulica i sl.). Za vozila se uredno vode nalozi (PN-4 za putnička i PN-3 za teretna vozila), a uz putne naloge priloženi su i tahografi sa vozila koja ih posjeduju.

Međutim, iako se u Društvu vodi kontrola utroška goriva i korištenja službenih i specijalnih vozila, te uredno popunjavaju putni nalozi, Društvo nije donijelo interni akt kojim se uređuje na koji način se prati njihovo korištenje, normativi i evidencija utroška goriva i maziva, redovni pregledi, kao i obaveze vozača u pogledu popunjavanja podataka u obrascima putnog naloga.

Preporuka:

- *internim aktom urediti procedure korištenja motornih vozila i normative potrošnje goriva.*

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iskazani su u iznosu od 2.124.628 KM.

Struktura poslovnih rashoda za plaće i ostala lična primanja na 31. 12. 2021. godine je sljedeća:

	KM
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	2.124.628
Troškovi plaća i naknada plaća	1.765.734
Troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenih	350.258
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	8.636

U Društvu u oktobru 2019. godine usvojen Pravilnik o radu kojim je definisan način obračuna plaće za zaposlenike, dok je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, poslova i zadataka usvojen u martu 2010. godine uz izvršene izmjene i dopune u aprilu 2012. godine. U Društvu su organizirane službe: Uprava, Zajednička služba, Služba vodovod i kanalizacija i Služba komunalije, a unutar službi radne jedinice. Obračun za plata i naknada vrši se u okviru Odsjeka za računovodstvo u Zajedničkoj službi. Budući da se u Društvu ne donosi plan poslovanja, ne planiraju se ni stavke rashoda.

Izvršen je uvid u obračun i isplatu plaća i naknada za januar, septembar i decembar 2021. godine.

Osnovnu plaću zaposlenika čini koeficijent određene grupe složenosti u koju je razvrstano radno mjesto, umnožen sa osnovicom za obračun plaće (Pravilnik o radu). Neto satnica iznosi 2,70 KM, a najniža neto plaća se utvrđuje tako što se najniža utvrđena satnica pomnoži sa brojem sati provedenih na radu za mjesec za koji se vrši obračun i služi kao osnovica za obračun plaće. Neto satnica se preračunava u bruto satnicu u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak. Mjesečna bruto plaća radnika utvrđuje se tako da osnovica koja služi za obračun plaće pomnoži sa koeficijentom određenim po grupi složenosti poslova za utvrđivanje plaća u Pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i tako utvrđen iznos uvećava za 0,6% za svaku navršenu godinu radnog staža. Na utvrđeni iznos se dodaju doprinosi iz plaće. Sva radna mjesta razvrstana su u VI grupa složenosti sa utvrđenim minimalnim koeficijentom, a rasponi se kreću od 1,5 - I grupa do 3,80 - VI grupa (član 15. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta).

Obračun plaća i naknada troškova zaposlenih vrši se u Odsjeku za računovodstvo u Zajedničkoj službi. Evidencije o prisustvu na poslu (šiht liste) se vode u Društvu, i iste se dostavljaju zaposleniku koji vrši obračun plaća i sačinjava zbirnu evidenciju prisustva na poslu. Šiht liste za svaku jedinicu su ovjerene od strane odgovornog lica (rukovodioca službe ili direktora). **U skladu sa Zakonom o radu i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu⁶, evidencije o radnom vremenu treba da sadrže, između ostalog, podatke o ukupnom dnevnom radnom vremenu, podatak o početku i završetku rada, vrijeme neprisustva na poslu, vrijeme i sate prekida rada i sl.**

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 92/16

Uvidom u evidencije o radnom vremenu ustanovili smo da Društvo evidentira dnevno radno vrijeme od osam sati, ali bez podataka o početku i završetku radnog vremena, kako nalaže Zakon o radu i Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu, za šta je data preporuka u Pismu rukovodstvu od 24. 12. 2021. godine. Direktor je 1. 5. 2022. godine donio Odluku o radnom vremenu, čiji je sastavni dio evidencija radnika za svaki mjesec kako nalaže Zakon o radu i Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu. Ovom odlukom propisuje se radno vrijeme u periodu od 06.30 – 15.00 sati, s tim da je pauza za upravu propisana od 10.30 do 11.00 sati, a za blagajnu od 9.30 do 10.00 sati.

Pravilnikom o radu utvrđeno je da puno radno vrijeme u Društvu traje 40 sati sedmično (počinje u 7 sati, a završava u 15 sati) i da zaposlenik ima pravo na odmor od 30 minuta u toku dnevnog rada, te da se odmor ne priznaje u redovno radno vrijeme. Odluka o rasporedu, početku i završetku radnog vremena nije bila donesena tokom 2021. godine. Ugovorima o radu sa zaposlenicima propisano je sedmično radno vrijeme od 40 sati, odnosno 8 sati dnevno, te pauza u trajanju od 30 minuta. Prijave na obavezno osiguranje (obrasci JS 3100) zaposlenih izvršene su u skladu sa Pravilnikom o radu (fond radnih sati za puno radno vrijeme 8 sati dnevno, odnosno 40 sati sedmično radno vrijeme) i sa internim aktima primjenjuju se kod obračuna plaća zaposlenicima.

Međutim, na osnovu prezentovane dokumentacije nismo se uvjerali da je obračun i isplata plaća zaposlenicima vršena u skladu sa članom 44. tačka 3. Zakona o radu, kojim je propisano da se odmor u trajanju od 30 minuta ne uračunava u radno vrijeme, niti su ugovori sklopljeni sa zaposlenicima usklađeni sa Pravilnikom o radu i sa Zakonom o radu. Kod obračuna i isplate plaća i naknada u Društvu primjenjuje se Zakon o radu, zbog čega je obavezno svoje akte kojim su uređena pitanja iz radnih odnosa uskladiti sa odredbama Zakona o radu, te ih primjenjivati kod obračuna i isplate plaća zaposlenicima Društva.

Preporuka:

- **obračun i isplate plaća zaposlenicima Društva vršiti u skladu sa odredbama Zakona o radu, te svoje akte kojim su uređena pitanja iz radnih odnosa uskladiti sa njegovim odredbama.**

Plaća direktora Društva regulisana je ugovorom u mjesečnom iznosu u visini od 2.000 KM ili u visini od 2,5 prosječne plaće FBiH prema službenim podacima o prosječnoj plaći izračunatoj od strane Zavoda za statistiku FBiH. Navedeni iznos neto plaće je osnovica za obračun plaće, poreza i doprinosa te ostalih davanja prema pozitivnim pravnim propisima. Ugovorom utvrđena neto plaća za izvršne direktore je 1.600 KM.

Naknade troškova zaposlenih su regulisane Pravilnikom o radu i odlukama direktora.

Obračun toplog obroka vrši se na osnovu broja efektivnih radnih dana korigiranim za dane kada uposlenik nije radio. Visina toplog obroka po danu iznosi 12 KM, a na isplaćene iznose toplog obroka iznad 1% prosječne mjesečne neto plaće ostvarene u FBiH obračunati su i plaćeni porezi i doprinosi.

Naknada troškova prijevoza s posla i na posao je utvrđena Pravilnikom o radu, po kojem radnik koji putuje svaki dan na posao od mjesta stanovanja do mjesta rada, ima pravo na mjesečnu naknadu za prijevoz utvrđen po kilometrima. Naknada se utvrđuje u visini od 15% cijene litre goriva po prijeđenom kilometru samo za radnike čije je mjesto rada udaljeno više od 2 kilometra.

Naknada zaposlenima za godišnji odmor (regres) obračunata je i isplaćena u skladu s Pravilnikom o radu i Odlukom o visini regresa, u iznosu od 250 KM po zaposleniku.

Troškovi službenih putovanja zaposlenih odnose se na troškove dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu. Visina dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu isplaćuje se na način propisan za federalne organe uprave.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani su u iznosu od 7.596 KM i odnose se na: troškove naknada članovima odbora i troškove po osnovu zaključenih ugovora o djelu, te pripadajućih poreza i doprinosa. Odlukom Gradskog vijeća je regulisana naknada za članove Skupština Društva u iznosu od 100 KM po održanoj sjednici, a tokom 2021. godine su održane dvije sjednice. Odlukom Gradskog vijeća je regulisana naknada Nadzorni odboru u iznosu od 100 KM po održanoj sjednici, a tokom 2021. godine održano je šest sjednica.

Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 41.805 KM i najvećim dijelom se odnose na troškove usluga održavanja (39.887 KM).

Troškovi usluga održavanja se odnose na: troškove tekućeg održavanja vozila i opreme (scada) u iznosu od 17.004 KM i ostale usluge održavanja u iznosu od 12.304 KM.

Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 117.813 KM, što je šire pojašnjeno u tački 7.2.1 Izvještaja.

Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su u iznosu od 98.961 KM, a najznačajniji su: troškovi otpreme pošte od 17.285 KM, računovodstvenih i revizijskih usluga 5.939 KM i troškovi poreza, naknada i taksi od 13.435 KM.

Za usluge otpreme pošte (računa), Društvo je poslovalo sa Hrvatskom poštom Mostar bez provedene nabavke i zaključenog ugovora, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Pravilnikom o postupku direktnog sporazuma, što je šire pojašnjeno u tački 8. Izvještaja.

Usluge revizije su izvršene od firme UHY Revident d.o.o. Mostar za usluge revizije finansijskih izvještaja za 2020. godinu, a ugovor potpisan nakon provedenog direktnog sporazuma.

7.1.2.2 Finansijski rashodi

Finansijski rashodi iskazani su u iznosu od 4.520 KM i najvećim dijelom se odnose na kamate po finansijskom lizingu, te ostali finansijski rashodi kao što su zatezne kamate za kašnjenje u plaćanju dobavljačima i sl.

7.1.2.3 Ostali rashodi

Ostali rashodi iskazani su u iznosu od 112.232 KM, a odnose se na ispravku vrijednosti potraživanja od kupaca (111.491 KM) i rashodovanje opreme (741 KM).

7.1.3 Finansijski rezultat

Društvo je u finansijskim izvještajima za 2021. godinu iskazalo godinu iskazalo negativan finansijski rezultat, gubitak u iznosu od 293.142 KM, dok je prethodne godine iskazana dobit u iznosu od 345 KM.

Ne možemo potvrditi iskazani finansijski rezultat s obzirom na to da Društvo:

- nije izvršilo procjenu umanjenja vrijednosti stalnih sredstava u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava (tačka 7.2.1 Izvještaja);
- zalihe sirovina, materijala i rezervnih dijelova nije vrednovalo u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe (tačka 7.2.2.1 Izvještaja);
- nije izvršilo ispravku vrijednosti potraživanja koja su u kašnjenju preko 365 dana na teret rashoda u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti, zbog čega su rashodi potcijenjeni, a potraživanja i finansijski rezultat precijenjeni (tačka 7.2.2.3 Izvještaja).

7.2 BILANS STANJA

7.2.1 Stalna sredstva

Struktura stalnih sredstava na datum bilansa iskazana je u tabeli:

KM

	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
STALNA SREDSTVA	1.222.219	1.250.684
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.194.690	1.249.489
Biološka sredstva	195	195
Ostala specifična stalna sredstva	1.000	1.000
Dugoročni finansijski plasmani	26.334	0

Struktura i promjene na **nekretninama, postrojenjima i opremi** daju se u tabeli:

Opis	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja, oprema, alati i namještaj	Transportna sredstva	Materijalna sredstva u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	6	7	8
na 1. 1. 2021.	69.909	701.347	1.211.353	2.574.812	79.042	4.636.463
Direktna povećanja	0	0	44.714	22.500	0	67.214
Prenos sa pripreme	0	0	0	0	0	0
Otuđenje i rashodovanje	0	0	(40.352)	(312.171)	0	(352.523)
Preknjiženja	0	30.907	(55.772)	24.865	0	0
Ostalo	0	(3.727)	0	0	0	(3.727)
na 31. 12. 2021.	69.909	728.527	1.159.943	2.310.006	79.042	4.347.427
na 1. 1. 2021.	0	435.055	862.277	2.089.642	0	3.386.974
Amortizacija	0	14.273	44.368	59.172	0	117.813
Otuđenje i rashodovanje	0	0	(40.352)	(311.430)	0	(351.782)
Preknjiženja	0	(106.842)	74.983	31.859	0	0
na 31. 12. 2021.	0	342.486	941.276	1.869.243	0	3.153.005
na 1. 1. 2021.	69.909	266.292	349.076	485.170	79.042	1.249.489
na 31. 12. 2021.	69.909	386.041	218.667	440.763	79.042	1.194.422

Zemljište je iskazano u iznosu od 69.909 KM i odnosi se na zemljište u sjedištu Društva, odnosno zemljište uz poslovni objekt, te druge parcele upisane u posjedovnim listovima kod katastarske općine Livno II i Livno III u dijelu 1/1.

Građevinski objekti iskazani su u iznosu od 386.041 KM i najvećim dijelom ih čine upravna zgrada Društva sa pratećim objektima (281.131 KM), građevine na zelenoj pijaci (57.163 KM), bravarska i automehaničarska radionica (11.942 KM), te ostali prateći građevinski objekti vodovoda, kao i zgrada cvjećare isl. Društvo dio građevinskih objekata je upisan kod katastarske općine, kao i u zemljišnim knjigama, a aktivnosti na usaglašavanju građevinskih objekata koji se iskazuju u finansijskim izvještajima sa evidencijama kod katastarske općine i u zemljišnim knjigama je u toku.

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 218.667 KM i najvećim dijelom ih čine kontejneri (79.860 KM), elektro ormari za daljinski nadzor i upravljanje (52.806 KM), oprema za zagrijavanje i ventilaciju (32.496 KM), računarska oprema (14.803 KM), parking automati (14.868 KM), vertikalne, cirkulacione i potopne pumpe (5.093 KM), te ostala oprema za obavljanje osnovne djelatnosti kao što su agregati za struju, ventili, spojnice i regulatori pritiska.

Povećanje u iznosu od 10.754 KM se odnosi na nabavku vertikalne višestepene centrifugalne pumpe, cirkulacione pumpe i druge računarske opreme. Smanjenje se odnosi na otuđenje dvije pumpe za vodu, a na osnovu odluke o prodaji putem javnog nadmetanja - licitacije od 13. 10. 2021. godine, te na otuđenje mobilnih telefona, a na osnovu odluke o prodaji rashodovane imovine od 4. 1. 2021. godine. Alati i uredski namještaj u iznosu od 8.514 KM se odnose na alat za farbanje, crijevo pumpe, uredske stolice i ormare, te ostali alat i uredski namještaj.

Transportna sredstva iskazana su u iznosu od 440.763 KM i odnose se na vozila za obavljanje djelatnosti i službena putnička vozila, od kojih su najznačajnija specijalizirana vozila za otpad (324.907 KM), cisterne (36.461 KM), teretna vozila (20.348 KM), rotacioni silosni posipač (11.972 KM), službeno putničko vozilo (32.831 KM), te ostala transportna sredstva za sakupljanje smeća i čišćenje ulica. Povećanje u iznosu od 22.500 KM se odnosi na nabavljena putnička vozila Volkswagen Caddy i Volkswagen T5, dok se smanjenje odnosi na otuđenje vozila – teretno vozilo Iveco, Fiat Ducato i Volkswagen Caddy, a na osnovu odluke o prodaji vozila putem javnog nadmetanja - licitacije od 13. 10. 2021. godine.

Materijalna sredstva u pripremi iskazana su u iznosu od 79.042 KM i odnose se na ulaganja u sanaciju vodozahvatnog cjevovoda vodoopskrbnog sistema Livna. Idejni, kao i glavni projekt sanacije vodozahvatnog cjevovoda vodoopskrbnog sistema Livna je sačinjen od Zagrebinspekt d.o.o. Mostar u maju i julu 2017. godine, respektivno. Kontrola usklađenosti projekta sa Zakonom o prostornom planiranju je izvršena od Hydro kontrol d.o.o. Ilidža – Sarajevo, a služba za graditeljstvo, prostorno uređenje i stambeno-komunalne poslove općine Livno je 20. 9. 2018. godine je potvrdila da je projekat izrađen prema lokacijskoj dozvoli i propisima za izgradnju, i izdala odobrenje za građenje. Društvo je zaključilo ugovor 24. 11. 2016. godine sa Ministarstvom graditeljstva, obnove, prostornog uređenja i zaštite okoliša Herceg-bosanskog kantona čija je ukupna vrijednost 145.700 KM, a na osnovu javnog poziva za dodjelu namjenskih sredstava utvrđenih u proračunu Herceg-bosanskog kantona za 2016. godinu iz namjenskih sredstava Fonda za zaštitu okoliša FBiH od 28. 6. 2016. godine. Sredstva za sufinansiranje od Vlade Herceg-bosanskog kantona su u iznosu od 95.000 KM, uključujući PDV. Ulaganja su izvršena tokom 2017. godine, i ista su evidentirana prema radovima po privremenim i okončanim situacijama, a Društvo je 8. 11. 2017. godine izvijestilo Ministarstvo graditeljstva, obnove, prostornog uređenja i zaštite okoliša Herceg-bosanskog kantona da su završeni radovi prema ugovoru. Ulaganja se odnose na izradu: idejnog projekta, glavnog projekta, potpornog zida, te nabavu vodovodnih cijevi, spojnog materijala i armatura i sl. Prema informacijama odgovorne osobe, zbog složenosti poslova koje je potrebno izvesti na vodozahvatu Duman nije bilo zainteresiranih izvođača radova, te da će aktivnosti na sanaciji vodozahvata biti nastavljene nakon što se angažuje izvođač radova ili izvrše aktivnosti u vlastitoj režiji, te obezbijede potrebna sredstva.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa, a propisana je Pravilnikom o računovodstvenim politikama. U narednoj tabeli daje se pregled procijenjenog vijeka upotrebe i stope otpisa karakterističnih sredstava:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Građevinski objekti	66,67 - 76,92	1,3 – 1,5
Postrojenja i oprema	5 – 50	2 – 20
Računarska oprema	5	20
Alati, pogonski i kancelarijski namještaj	6,67 – 14,29	7 – 15
Transportna sredstva	6,67 – 16,67	6 - 15

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Društvo na datum bilansa, kao ni ranijih godina, nije vršilo procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, u skladu sa članom 9. Pravilnika o računovodstvenim politikama i shodno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.

Članovima 27. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH je propisano da su subjekti od javnog interesa obavezni, po potrebi i u situacijama kada to zahtijevaju MRS/MSFI, izvršiti procjenu vrijednosti ukupne imovine, obaveza i/ili kapitala sa stanjem na dan kada završava poslovna godina, te izvještaj o izvršenoj procjeni učiniti javno dostupnim. Cilj procjene je utvrditi knjigovodstvenu, tržišnu, nadoknadivu, sadašnju, fer, zamjensku, likvidacionu i/ili poslovnu vrijednost pravnih lica, odnosno imovine, obaveza i kapitala, a na osnovu vjerodostojne dokumentacije, fizičke sposobnosti predmeta procjene i budućih novčanih primitaka i izdataka, u skladu sa pravilima struke. Također, u skladu sa MRS-om 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 51., Društvo je trebalo preispitati ostatak vrijednosti i korisni vijek upotrebe imovine barem jednom na kraju svake finansijske godine.

Neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme na dan 31. 12. 2021. godine je iskazana u iznosu od 1.194.422 KM i čine značajnu stavku Izvještaja o finansijskom položaju Društva.

Navedeno ima značajnost iz razloga što Društvo raspolaže nekretninama značajne vrijednosti, od kojih su građevinski objekti izgrađeni do 2006. godine, dok su vodovodna i kanalizaciona mreža izgrađene u periodu od 1907. godine do 1976. godine, a na kojima su potrebna redovna značajna ulaganja s ciljem održavanja korisnog vijeka upotrebe.

Budući da Društvo nije izvršilo procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost imovine kojom raspolaže umanjena, ne možemo potvrditi da je knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 1.194.422 KM realna, te se ona može razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima Zakona i Standarda. Za navedeno je data preporuka u Pismu rukovodstvu od 24. 12. 2021. godine, ali aktivnosti nisu poduzete prije sačinjavanja finansijskih izvještaja.

Preporuka:

- *na datum bilansa vršiti procjenu umanjenja vrijednosti stalnih sredstava, u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama, zahtjevom MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, s ciljem fer i istinite prezentacije finansijskih izvještaja.*

Vlasništvo nad nekretninama

U poslovnim knjigama iskazuje se zemljište i građevinski objekti za koje Društvo ima upisano pravo posjeda na nekretninama upisanim kod katastarske općine Livno II i Livno III u dijelu 1/1. Obzirom da je u zemljišnim knjigama upisan dio nekretnina koje se iskazuju u finansijskim izvještajima, u toku su aktivnosti koje se odnose na proces usklađivanja evidencija u katastru i pri nadležnom općinskom sudu, a koje se odnose na upis nekretnina u katastar i zemljišne knjige.

Hipoteke i založno pravo

Društvo nema ograničenja u raspolaganju imovinom, niti su na nekretninama i pokretnim stvarima upisana založna prava u korist trećih lica.

Ostala specifična stalna sredstva iskazana su u iznosu od 1.000 KM i odnose se na umjetničke slike, dok su **biološka sredstva** iskazana u iznosu od 195 KM.

Ostali dugoročni finansijski plasmani su iskazani u iznosu od 26.334 KM i odnose se na ulaganje u toplifikacijski sistem preduzeća „ESCO ECO Energija“ d.o.o. Livno, a koje se u najvećem dijelu odnosi na zamjenu cijevi sabirnika i vraćanje toplovodnog kotla u stanje za nesmetan rad (5.900 KM), ugradnju šamotnih cigli i betona u ložište (4.700 KM), nabavku i savijanje cijevi (5.900 KM), te izradu modela kalupa za oduvke i oduvci za pokretnu rešetku peći (5.775 KM).

7.2.2 Tekuća sredstva

7.2.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Na datum bilansa iskazane su sljedeće zalihe:

	KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
ZALIHE	248.623	227.719
Sirovine i materijal	225.326	210.038
Rezervni dijelovi	9.154	9.102
Auto-gume i ambalaža	5.132	803
Alat i sitan inventar	67.393	67.393
Dati avansi za zalihe	9.011	7.776
Ispravka vrijednosti sitnog inventara	(67.393)	(67.393)

U skladu sa računovodstvenim politikama, zalihe se iskazuju po trošku nabavke. Trošak se utvrđuje primjenom metode prosječnog ponderiranog troška. Najmanje na dan svakog bilansa stanja, vrši se procjena neto prodajne vrijednosti svih zaliha. Ukoliko je neto prodajna vrijednost zaliha niža od troška nabave, zalihe se vrednuju i iskazuju po neto prodajnoj cijeni.

Sirovine i materijal iskazani su u iznosu od 225.326 KM i sastoje se od vodomjera, koljena, ventila, cijevi, T komada, prirubnica, spojnice te ostalog materijala za održavanje vodovodne i kanalizacijske mreže, kao i opreme za mjerenje i regulaciju.

Rezervni dijelovi, auto-gume i ambalaža iskazani su u iznosu od 14.286 KM i odnose se na zalihe HTZ opreme i rezervnih dijelova za obavljanje osnovne djelatnosti.

Alat i sitan inventar se prilikom stavljanja u upotrebu otpisuju stopostotnom metodom otpisa.

Na 31. 12. 2021. godine neto knjigovodstvena vrijednost zaliha Društva je iskazana u iznosu od 248.623 KM. **Društvo ne prati ročnu strukturu zaliha, niti utvrđuje njihovu neto nadoknadivu vrijednost na datum bilansa, zbog čega ne možemo potvrditi da se zalihe vrednuju u skladu sa zahtjevima iz paragrafa 9. MRS-a 2 – Zalihe i članom 21. Pravilnika o računovodstvenim politikama, prema kojima se zalihe vrednuju po trošku ili neto prodajnoj vrijednosti, zavisno od toga koja je niža. Efekte usklađenja vrijednosti zaliha na finansijski rezultat nismo mogli utvrditi.**

Preporuka:

- **na datum bilansa izvršiti procjenu neto nadoknadive vrijednosti zaliha, u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe.**

7.2.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata na datum 31. 12. 2021. godine je sljedeća:

	KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	98.775	159.988
Transakcijski račun – domaća valuta	98.199	159.456
Transakcijski račun – strana valuta	24	87
Blagajna – domaća valuta	552	445

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na 31. 12. 2021. godine iskazani su u iznosu od 98.775 KM, a odnose se na novčana sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka i blagajni.

Transakcijski računi otvoreni su kod poslovnih banaka u zemlji: Intesa SanPaolo banka d.d. BiH, UniCredit banka d.d. Mostar (glavni račun), i Raiffeisen bank d.d. BiH. Ugovori s bankama potpisani su u ranijem periodu. Direktor Društva i izvršni direktori su ovlašteni za potpisivanje i raspolaganje sredstvima kod poslovnih banaka.

Naplata komunalnih usluga vrši se putem transakcijskih računa, na blagajni u sjedištu Društva i putem inkasanta za rad na pijaci i parking mjestima (četiri parkinga). U Društvu rade četiri inkasanta, koji ne vrše naplatu već popisuju stanje brojila i vrše podjelu računa direktno na terenu (četiri inkasanta za devet zona). Blagajničko poslovanje definisano je Pravilnikom o finansijskom i blagajničkom poslovanju, ali njime nije regulisano poslovanje i rad inkasanta i naplata sa parking mjesta i pijace, vrijeme i zaduženje zaposlenika, novac kojim raspolaže i nadzor nad njihovim radom. U blagajni se evidentiraju: naplate računa za usluge svojih osnovnih djelatnosti, novčana sredstva podignuta sa transakcijskog računa u KM, isplate putnih naloga i dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu i manji računi. Određena visina blagajničkog maksimuma utvrđena je Odlukom direktora Društva u iznosu od 1.000 KM.

Naplaćeni novac sa parkinga i pijace polaže se dnevno u blagajnu, a jednom mjesečno vrši se pražnjenje dva automata. Naplata za parking mjesta i pijacu za 2021. godinu iznosila je 130.578 KM za parking i 12.971 KM za pijace. Uvidom u dokumentaciju konstatovali smo da Društvo gotov novac, ostvaren obavljanjem registrirane djelatnosti, uplaćuje na transakcijski račun, u skladu sa članom 20. Zakona o unutrašnjem platnom prometu⁷ i članu 8. Uredbe o uslovima i plaćanju gotovim novcem.⁸

S obzirom na značajan iznos gotovine koja se naplati putem blagajne, kao i činjenicu da rukovanje gotovinom samo po sebi nosi veliki rizik, blagajničko poslovanje vezano za rad inkasatora i zaposlenika na pijaci i parking mjestima potrebno je regulisati internim aktom, u cilju održavanja odgovarajućeg sistema internih kontrola nad ovim procesom i provođenja odgovarajućeg nadzora nad njim.

Preporuka:

- **potrebno je dopuniti interni akt kojim će se regulisati blagajničko poslovanje vezano za naplatu parking mjesta i rada pijace kako bi se uspostavio funkcionalan sistem internih kontrola Društva u tom segmentu.**

7.2.2.3 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja:

	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
POTRAŽIVANJA, PLASMANI I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	989.641	1.240.632
Kratkoročna potraživanja	986.604	1.235.344
Potraživanja od kupaca	985.314	1.230.028
Druga kratkoročna potraživanja	1.290	5.316
Aktivna vremenska razgraničenja	3.037	5.288

Struktura potraživanja od kupaca u zemlji data je u tabeli:

	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
Potraživanja od kupaca	985.314	1.230.028
Potraživanja za komunalne usluge - domaćinstva	441.446	503.077
Potraživanja za komunalne usluge - pravna lica	775.164	744.646
Potraživanja za ostale usluge - domaćinstva	16.319	17.541
Potraživanja za ostale usluge - pravna lica	867.202	1.015.525
Potraživanja za toplotnu energiju - domaćinstva	12.435	9.963
Potraživanja za toplotnu energiju – pravna lica	66.856	57.434
Ostala potraživanja od kupaca	72.083	72.227
(Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca)	(1.266.191)	(1.190.385)

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 48/15

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 72/15, 82/15

Potraživanja od kupaca iskazana su u neto iznosu od 985.314 KM, od kojih su ukupna potraživanja 2.251.505 KM i ispravka vrijednosti 1.266.191 KM. Potraživanja za komunalne usluge od domaćinstava (441.446 KM) i pravnih lica (775.164 KM) se odnose na potraživanja po osnovu izvršenih usluga isporuke vode, odvodnje otpadnih voda te prikupljanje i odvoz komunalnog otpada na području Općine Livno. Potraživanja za ostale usluge od domaćinstava (16.319 KM) i pravnih lica (867.202 KM) se odnose na potraživanja po osnovu ostalih usluga iz djelatnosti kao što su ugradnja vodovodnih priključaka, čišćenje fekalija, usluge zajedničke komunalne potrošnje, radovi na sanaciji kvarova na vodovodnoj mreži i isl. Potraživanja za toplotnu energiju od domaćinstava (12.435 KM) i pravnih lica (66.856 KM) se odnose na potraživanja po osnovu izvršenih usluga distribucije toplotne energije na području Grada Livno.

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca iskazana je u iznosu od 1.266.191 KM. Tokom revidirane godine izvršena je ispravka vrijednosti potraživanja u ukupnom iznosu od 111.491 KM. Nadzorni odbor na sjednici održanoj 21. 4. 2022. godine dao saglasnost za ispravku vrijednosti potraživanja iz 2021. godine, koja se odnosi na primjenu pojednostavljenog pristupa matrice umanjenja prema MSFI-ju 9. Prema prezentovanoj ročnoj strukturi potraživanja, iznos od 38.328 KM su potraživanja od kupaca koja su u kašnjenju preko 365 dana i za koje nije izvršena ispravka vrijednosti, a Društvo je potpisalo sporazume o izmirenju duga.

Društvo putem službe naplate prati kašnjenja, a praksa je da se nakon slanja opomene zbog kašnjenja i opomene pred tužbu, vrši utuženje korisnika zbog neplaćanja. Tokom 2021. godine Društvo je pokrenulo ukupno 99 postupaka za naplatu duga u ukupnom iznosu od 61.067 KM, dok je naplata po osnovu utuženih potraživanja u 2021. godini u iznosu od 23.435 KM.

Iako Pravilnikom o računovodstvenim politikama nije propisana procjena kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti, koji uvodi koncept očekivanih kreditnih gubitaka, Društvo je primjenom pojednostavljenog pristupa matrice umanjenja izvršilo ispravku vrijednosti potraživanja od kupaca. Prema prezentovanoj ročnoj strukturi, 38.328 KM od ukupnih potraživanja su u kašnjenju preko 365 dana i nisu ispravljena na teret rashoda.

Preporuka:

- *vršiti ispravku vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja starijih od godinu dana na teret rashoda tekućeg razdoblja, u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9, a postupak primjene MSFI-ja 9 propisati Pravilnikom o računovodstvenim politikama, radi realnog iskazivanja imovine i finansijskog rezultata.*

Druga kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 1.290 KM i odnose se na potraživanja od Zavoda za zapošljavanje (990 KM) i potraživanja od zaposlenih (300 KM), dok su **aktivna vremenska razgraničenja** iskazana u iznosu od 3.037 KM i odnose se na potraživanja za refundacije bolovanja.

7.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
KAPITAL	486.565	779.707
Osnovni kapital	755.593	755.593
Rezerve	103	86
Neraspoređena dobit ranijih godina	24.011	23.683
(Gubitak) dobit izvještajne godine	(293.142)	345

Osnovni kapital u finansijskim izvještajima Društva iskazan je u iznosu od 755.593 KM u 100% -om je u vlasništvu Općine Livno i istovjetan je kapitalu iskazanom u sudskom registru i Statutu Društva.

Rezerve su iskazane u iznosu od 103 KM i odnose se na zakonske rezerve. Statut Društva propisuje da se svake finansijske godine od dobiti koja se ostvari, u obavezne rezerve unosi najmanje 5% dok rezerve ne dostignu 20% od ukupnog osnovnog kapitala Društva. Tokom revidirane godine iskazano je povećanje rezervi na osnovu Odluke o raspodjeli dobiti za 2020. godinu, koju je Skupština Društva donijela 7. 4. 2021. godine i prema kojoj se iznos od 17 KM raspodjeljuje na rezerve.

Neraspoređena dobit ranijih godina u iznosu od 24.011 KM se odnosi na akumuliranu i neraspoređenu dobit ostvarenu u ranijim periodima.

Gubitak izvještajne godine u iznosu od 293.142 KM se odnosi na ostvareni gubitak tekuće godine. Skupština Društva je na sjednici održanoj 23. 5. 2022. godine donijela Odluku o pokriću gubitka za 2021. godinu kojom se gubitak raspoređuje na akumuliranu dobit u iznosu od 24.011 KM, rezerve u iznosu od 103 KM i neraspoređeni gubitak u iznosu od 269.028 KM.

7.2.4 Obaveze

U finansijskim izvještajima na 31. 12. 2021. godine iskazane su obaveze u iznosu od 2.072.693 KM, a najznačajnije se odnose na: dugoročna rezervisanja i odgođene prihode u iznosu od 543.572 KM, dugoročne obaveze u iznosu od 211.999 KM, obaveze po osnovu plaća naknada i ostalih prava zaposlenih od 93.662 KM, obaveze za ostale poreze i druge dažbine od 76.600 KM.

	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
OBAVEZE	2.072.693	2.099.316
Dugoročna rezervisanja	543.572	581.071
Dugoročne obaveze	211.999	258.858
Kratkoročne obaveze	1.317.122	1.259.387
Kratkoročne finansijske obaveze	3.655	3.726
Obaveze iz poslovanja	673.237	614.683
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	167.173	176.249
Druge obaveze	61.082	61.066
Obaveze za PDV	20.758	14.592
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	391.217	389.071

7.2.4.1 Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja i odloženi prihodi na 31. 12. 2021. godine iskazani su u iznosu od 543.572 KM i odnose se na rezervisanja za troškove u garantnom roku u iznosu od 132.008 KM i odgođene prihode iz doniranih sredstava u iznosu od 411.564 KM, evidentirane u skladu sa MRS-om 20 – Računovodstvo državnih davanja i objavljivanje državne pomoći.

Rezervisanja za troškove u garantnom roku se odnose na garancije po ugovoru br. 01-77-04/12 od 25. 9. 2021. godine za izgradnju sekundarne mreže, odnosno vodovoda Bila – Srđevići, u selima Općine Livno. Društvo je sa Općinom Livno zaključilo ugovor o izvođenju radova na izgradnji sekundarne vodovodne mreže na dionici Bila – Srđevići, u kojem je definisano da za građevinske radove izvoditelj radova tj. Društvo, daje garanciju na vremenski period od 10 godina.

Odgođeni prihodi iz doniranih sredstava se odnose na sredstva donirana od Općine Livno 2015. i 2017. godine za snježni plug, agregat, komunalno vozilo AUSA i vozilo Mercedes Arocs u iznosu od 65.057 KM, te na sredstva koja su donirana od Ministarstva finansija Herceg-bosanskog kantona u periodu od 2015. do 2021. godine za sanaciju i rekonstrukciju vodozahvatnog cjevovoda Duman, kontejnere i smećarsko vozilo Arocs u iznosu od 346.507 KM.

Računovodstvenim politikama Društva, donacije se priznaju kao prihod na bazi principa sučeljavanja prihoda i rashoda. Iznos odloženog prihoda priznaje se kao prihod u bilansu uspjeha na sistematskoj i racionalnoj osnovi u toku perioda korisnog vijeka trajanja sredstva.

7.2.4.2 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze u finansijskim izvještajima iskazane su u iznosu od 211.999 KM i odnose se na dugoročne obaveze po ugovoru o finansijskom leasingu zaključenim 1. 10. 2020. godine sa Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo za nabavku teretnog vozila za sakupljanje i odvoz otpada - Mercedes Benz Arocs prema profakturi dobavljača Auto Lijanovići d.o.o. Mostar, ugovorene neto nabavne vrijednosti 278.900 KM. Ukupan iznos obaveze od 211.999 KM se sastoji od 194.776 KM glavnice i 17.223 KM kamate po finansijskom lizingu.

Uvidom u otplatni plan po finansijskom lizingu, utvrdili smo da je na dugoročnim obavezama po finansijskom lizingu evidentiran i kratkoročni dio obaveza, odnosno da kratkoročne obaveze po finansijskom lizingu nisu evidentirane na kratkoročni dio dugoročnih obaveza. **Društvo je na kratkoročnom dijelu dugoročnih obaveza evidentiralo samo obavezu koja se odnosi na jedan mjesec, a ne za dvanaest mjeseci naredne godine. S tim u vezi, dugoročne obaveze po finansijskom lizingu su iskazane u većem iznosu, a kratkoročne obaveze u manjem iznosu za 34.457 KM za glavnice i 5.750 KM za kamate. Navedeno nije u skladu sa paragrafom 69 MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, obzirom da je Društvo dužno obavezu klasificirati u kratkoročnu kada obaveza dospijeva za podmirenje u roku od dvanaest mjeseci nakon izvještajnog perioda.**

Preporuka:

- **razdvojiti iznos kratkoročnih finansijskih obaveza od dugoročnih, i evidentirati ukupan iznos kratkoročnih finansijskih obaveza koje dospijevaju za podmirenje u roku od dvanaest mjeseci nakon izvještajnog perioda, u skladu s paragrafom 69. MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja.**

7.2.4.3 Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 1.317.122 KM, a odnose se na obaveze: iz poslovanja (673.237 KM), za ostale poreze i dadžbine (391.217 KM), za plaće, naknade i ostala primanja zaposlenih (167.173 KM), druge obaveze (61.082 KM), obaveze za PDV (20.758 KM) i kratkoročne finansijske obaveze (3.655 KM).

Obaveze iz poslovanja iskazane su u iznosu od 673.237 KM i odnose se najvećim dijelom na obaveze prema dobavljačima u zemlji (661.635 KM) i obaveze prema dobavljačima u inostranstvu (5.688 KM).

Obaveze iz poslovanja odnose se na obaveze prema dobavljačima u zemlji, koje su na 31. 12. 2021. godine iznosile 661.635 KM, dok je ukupan promet tokom 2021. godine iznosio 1.258.199 KM. Najznačajniji dobavljači su: „Elektroprivreda HZHB“ d.d. Mostar od 193.391 KM (promet 471.406 KM), „Zabrišće B&M“ d.o.o. Livno od 117.183 KM (promet 329.594 KM), „Primaprom“ d.o.o. Banja Luka od 131.873 KM (promet 167.652 KM), „Vodoskok“ d.o.o. Tomislavgrad od 13.434 KM (promet 31.832 KM), „Tiskara Periša“ d.o.o. Livno od 15.020 KM (promet 30.058 KM), „T&A Auto“ d.o.o. Visoko od 14.357 KM (promet 39.733 KM), i dr. Iskazane obaveze sa ovim dobavljačima su potvrđene Izvodima otvorenih stavki na 31. 12. 2021. godine.

Uvidom u fakture dobavljača i s njima povezane troškove uočili smo da za dio nabavki roba i usluga, Društvo, iako je bilo obavezno, nije u potpunosti primjenjivalo odredbe Zakona o javnim nabavkama, tj. nije provodilo postupke nabavki, nije ih planirao planom nabavki, kako nalaže Zakon o javnim nabavkama, niti je zaključivalo ugovor za usluge slanja pošte (računa) sa Hrvatskom poštom d.o.o. Mostar, iako je nabavka bila iznad 1.000 KM, kako nalaže Pravilnik o direktnom sporazumu, što je šire pojašnjeno u tački 8. Izvještaja.

Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih iskazane su u iznosu od 167.173 KM, a odnose se najvećim dijelom na: obaveze za neto plaće i naknade plaća za decembar (85.839 KM), obaveze za porez i doprinose u vezi plaća i naknada (59.620 KM) i obaveze za ostala primanja zaposlenih (21.715 KM). Ove obaveze su izmirene u januaru 2022. godine.

Druge obaveze iskazane su 61.086 KM, a čine ih obaveze po osnovu duga iz 2008. godine po osnovu utvrđenih obaveza poreza za mirovinsko i zdravstveno osiguranje.

Obaveze za PDV su iskazane u iznosu od 20.758 KM i odnose se na obaveze za decembar 2021. godine. Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine je u prethodnim periodima obavila niz kontrola javnih preduzeća u FBiH čija je djelatnost vodosnabdijevanje, te utvrdila dodatne porezne obaveze po osnovu obračuna PDV-a na posebne vodne naknade. Praksa Društva je da ne vrši obračun PDV-a na posebne vodne naknade, a što za posljedicu može imati dodatne troškove po tom osnovu.

Obaveze za ostale poreze i dadžbine iskazane su u iznosu od 391.217 KM, a odnose se na naknade za zaštitu voda i naknade za korištenje voda. Od ukupne obaveze iznos od 360.583 KM se odnosi na raniji period od 2012. do 2017. godine utvrđene nakon kontrole Porezne uprave Federacije BiH, a iznos od 25.339 KM na obaveze za zaštitu i korištenje voda za 2021. godinu i to: naknada za korištenje voda od 4.390 KM, naknada za zaštitu voda od 19.019 KM i obračun naknada za korištenje voda na gubitke od 1.925 KM. **Društvo je dužno voditi evidenciju i dostavljati odgovarajuće podatke o količinama zahvaćene vode nadležnoj instituciji, u skladu sa Pravilnikom o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na osnovu opšte vodne naknade i posebnih vodnih naknada i pravovremeno i u cijelosti vršiti obračun i uplatu opšte i posebne vodne naknade za korištenje voda⁹. Na količinu zahvaćene vode obračunava se naknada u iznosu od 1 fening po kubiku zahvaćene vode, a naknada za zaštitu vode u iznosu od 2 feniga po kubiku.**

Revizijom je utvrđeno da Društvo vodi propisane obrasce o količini isporučene vode i obračun EBS (obrazac „IV“) i o količini zahvaćene vode (obrazac „ZV“). Međutim, na obrascu „ZV“ prikazuje količinu zahvaćene vode (stanje na početku mjeseca u kubnim metrima i stanje na kraju mjeseca, te količinu zahvaćene vode), koja je proizvod količine fakturisane tj. isporučene vode uvećane za gubitke od 40% (prema Zapisniku br. 13-25-40871/08 gubici vode na mreži su 40%, a isti nam nije prezentovan obzirom da nadležni uposlenici nisu upoznati gdje se Zapisnik nalazi). Društvo informacije o zahvaćenoj vodi prezentuje na navedeni način obzirom da nije stavilo u funkciju sve mjerače protoka vode na zahvatu, te ne raspolaže sa tačnim informacijama o količinama zahvaćene vode, što je šire pojašnjano u tački 7.1.1.1 Izvještaja.

Navedeno nije u skladu sa Pravilnikom o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na osnovu opšte vodne naknade i posebnih vodnih naknada i Odlukom o visini posebnih vodnih naknada, obzirom da Društvo ne raspolaže sa tačnim informacijama o količinama zahvaćene vode, a što je osnova za obračun vodnih naknada. U skladu s navedenim Pravilnikom i Odlukom, posebna vodna naknada za korištenje vode obračunava množenjem količine zahvaćene vode u obračunskom periodu izražene u m³ sa visinom PNV određene Odlukom o visini posebne vodne naknade.

Kod obračuna i plaćanja posebnih vodnih naknada, konstatovano je da je dug Društva po osnovu posebnih vodnih naknada sa 31. 12. 2021. godine 385.917 KM. Uvodim u Izvod otvorenih stavki dostavljenih od Agencije za vodno područje Jadranskog mora od 6. 12. 2021. godine utvrđeno je neusaglašeno stanje obaveza prema Agenciji. Naime, Agencija je dostavila Društvu izvod otvorenih stavki za 2021. godinu kojim su utvrđene obaveze u iznosu od 177.694 KM, koje je Društvo djelomično osporilo i konformiralo iznos od 179.036 KM.

⁹ „Sl. novine FBiH“ br. 92/07, 46/09, 79/11 i 88/12;

Društvo se u januaru 2022. godine obratilo Agenciji sa zahtjevom za usuglašavanje stanja iznosa duga za period do 2011. godine i mogućnosti otpisa duga po osnovi neplaćenih vodnih naknada za period do 2011. godine zbog zastarjelosti. Međutim, 20. 1. 2022. godine Agencija je dostavila odgovor na osnovu mišljenja Federalnog ministarstva finansija budući da se radi o javnim prihodima čija se uplata vrši putem propisanih uplatnih računa javnih prihoda kantonalnih trezora a prema odredbama Zakona o poreznoj upravi porezna obaveza ne zastarijeva i Porezna uprava može izvršiti razrez u bilo koje vrijeme ako postoje uslovi za to, a Agencije nemaju nadležnosti niti zakonom datu mogućnost po bilo kojem pitanju koje se odnosi na utvrđivanje zastare ili otpisa ovih potraživanja, s obzirom da se radi o javnim prihodima.

Prema izvodu otvorenih stavki dostavljenih od Agencije za vodno područje Jadranskog mora od 6. 12. 2021. godine (usuglašavanje stanja nije vršeno na 31. 12. 2021. godine), obaveze Društva su u većem iznosu za 1.432 KM u odnosu na evidencije Agencije, te su iste neusaglašene za navedeni iznos. Međutim, prema evidencijama Društva ukupne obaveze po osnovu posebnih vodnih naknada sa 31. 12. 2021. godine 385.917 KM, što predstavlja značajnu razliku od 208.223 KM, a prema izjavama nadležnih osoba, iste se odnose na periode do 2011. godine.

Posebne vodne naknade za korištenje površinskih i podzemnih voda i naknade za ispuštanje otpadnih voda u 2021. godini iskazane su u iznosu 39.989 KM, dok je ukupna obaveza po osnovu posebnih vodnih naknada sa 31. 12. 2021. godine u iznosu od 385.917 KM. Iako se ove naknade naplaćuju od krajnjeg potrošača i predstavljaju oporezivi iznos naknade, Društvo tokom 2021., kao ni ranijih godina nije obračunalo niti platilo porez na dodanu vrijednost. Nije izvršena procjena niti rezervisanje za potencijalne obaveze za neobračunati porez na dodanu vrijednost za ove naknade u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

Preporuke:

- *za obračunate posebne vodne naknade za korištenje površinskih i podzemnih voda, te ispuštanje otpadnih voda, obračunati porez na dodanu vrijednost i izvršiti rezervisanja u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina;*
- *poduzeti aktivnosti na obezbjeđenju tačnih informacija o količinama zahvaćene vode, kako bi se stvorile pretpostavke da obračun posebnih vodnih naknada bude u skladu sa Pravilnikom o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na temelju opšte vodne naknade i posebnih vodnih naknada i Odlukom o visini posebnih vodnih naknada.*

7.2.5 Popis sredstava i obaveza

Popis sredstava i obaveza je propisan Pravilnikom o računovodstvu Društva. Odlukom direktora o godišnjem popisu i osnivanju popisnih komisija od 20. 12. 2021. godine, formirana je glavna komisija i tri komisije za popis stalnih materijalnih sredstava, za popis zaliha i za popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza sa stanjem na 31. 12. 2021. godine. Odlukom je utvrđeno da će se popis obaviti do 31. 12. 2021. godine, te da će glavna komisija pripremiti elaborat, koji se zajedno sa izvještajima o popisu dostavlja upravi do 7. 1. 2022. godine.

Izvještaj glavne komisije za popis o izvršenom popisu Društva na 31. 12. 2021. godine sačinjen je 7. 1. 2022. godine. Popisne komisije su sačinile i dostavile pojedinačne izvještaje o izvršenom popisu Društva na 31. 12. 2021. godine u skladu sa rokovima propisanim Odlukom o godišnjem popisu. Uvidom u izvještaje popisnih komisija utvrdili smo da: za popis zemljišta i građevinskih objekata iskazanih u finansijskim izvještajima Društva, nije izvršena analiza niti su dokumentovane informacije o vlasništvu ili pravu korištenja, za popis materijalnih sredstava u pripremi nije izvršena analiza niti su dokumentovane informacije o ulaganjima i aktivnostima na sanaciji vodozahvatnog sistema obzirom da nije bilo ulaganja od 2017. godine, dok prilikom popisa zaliha materijala nije izvršena procjena zastarjelih i neupotrebljivih zaliha.

Na osnovu navedenog, ne možemo potvrditi da je popis obavljen u potpunosti, niti da je utvrđeno stvarno stanje sredstava i obaveza, te da je u poslovnim knjigama izvršeno usklađivanje knjigovodstvenih evidencija sa stvarnim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- *izvršiti popis imovine i obaveza i usaglasiti knjigovodstvene evidencije sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.*

7.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici od 3.757.463 KM i ukupne novčane isplate od 3.818.676 KM, što za rezultat ima negativan novčani tok u iznosu od 61.213 KM. Izvještaj o novčanom toku sačinjen je u skladu s Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

7.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izvještaju o promjenama na kapitalu za 2021. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

7.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

U skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, bilješke sadrže dopunske informacije u odnosu na one prezentirane u izvještaju o finansijskom položaju, izvještaju o dobiti i gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaju o promjenama na kapitalu i izvještaju o novčanim tokovima. Bilješke sadrže tekstualni opis ili raščlanjivanje stavki prezentovanih u tim izvještajima, i informacije o stavkama koje ne ispunjavaju uslove za priznavanje u tim izvještajima. Osim navedenog, i ostali Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja kao i član 37. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH sadrže zahtjeve za objavama u bilješkama uz finansijske izvještaje.

Uprava pri sastavljanju finansijskih izvještaja, nije objavila dodatne informacije, koje nisu prezentirane nigdje drugo u finansijskim izvještajima, ali su relevantne za njihovo razumijevanje. U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su statistički podaci po bilansnim pozicijama (povećanje, smanjenje, učešće), a nisu date potrebne informacije i dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja u skladu sa zahtjevima propisa koji uređuju objavljivanja uz finansijske izvještaje.

Bilješke uz finansijske izvještaje nisu sastavljene u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, kao i člana 37. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- *bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda, Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.*

8. JAVNE NABAVKE

Prema članu 35. Statuta propisano je da će Društvo dužno sve postupke nabavke provoditi uz strogo poštivanje odredbi Zakona o javnim nabavkama i važećih propisa i da je Uprava Društva dužna donijeti uputstvo i pravilnik kojim će se regulisati postupak nabavke u skladu sa važećim propisima. Članom 35. Zakona o javnim preduzećima naglašena je obaveza i dužnost Uprave Društva da donesu provedbeni propis o nabavci kojim će se urediti postupak nabavke u javnom preduzeću u skladu sa važećim propisima o nabavci.

Nabavke roba i usluga u 2021. godini provodile su se bez donesenog akta o provedbi postupaka javnih nabavki, a u Društvu je donesen samo Pravilnik o postupku direktnog sporazuma (2014. godina).

Uprava Društva je 10. 5. 2021. godine usvojila Plan javnih nabavki roba, usluga i radova za 2021. godinu ukupne vrijednosti 863.500 KM. Društvo je tokom godine vršilo sedam izmjena i dopuna Plana kojima su nabavke uvećane za iznos od 220.150 KM, te su ukupno planirane nabavke roba i usluga u iznosu od 1.083.650 KM.

Prema podacima koje nam je dostavilo Odjeljenje za javne nabavke Društva, tokom 2021. godine je proveden 31 postupak javnih nabavki u iznosu od 907.507 KM, što je realizacija 83,75% u odnosu na ukupan iznos planiranih nabavki roba i usluga.

Vrsta postupka	Vrijednost provedenih nabavki		Uzorak provedenih nabavki	
Otvoreni postupak	4	686.678	4	686.678
Konkurentski zahtjev	5	119.896	4	110.396
Direktni sporazum	22	100.933	12	59.671
Ukupno	31	907.507	20	856.745

Izvršen je uvid u procedure izbora dobavljača i realizaciju zaključenih ugovora za četiri otvorena postupka, četiri konkurentska zahtjeva za dostavu ponuda i dvanaest direktnih sporazuma. Također, izvršen je uvid u jedan postupak nabavke putem otvorenog postupka koji je započet u 2020. godini, a čije se realizacija nastavila u 2021. godini u ukupnom iznosu od 65.995 KM i odnosi se na nabavku vodomjera od dobavljača „Ikom“ d.o.o. Livno.

Putem otvorenih postupaka javne nabavke provedeni su: nabavka drvene sječke od dobavljača „Primaprom“ d.o.o. Banja Luka ukupne vrijednosti 238.880 KM (ukupno 2.000 tona jedinične cijene 119,44 KM), nabavka vodovodnog i kanalizacijskog materijala od dobavljača „Vodoskok“ d.o.o. Tomislavgrad u vrijednosti od 114.835 KM, nabavka kombinovane radne mašine od dobavljača „Terra BiH“ d.o.o. Hadžići u vrijednosti od 165.000 KM i nabavka usluga održavanja opreme za dezinfekciju vode od dobavljača „Controlmatik“ d.o.o. Mostar u vrijednosti od 167.962 KM. Nabavka održavanja opreme za dezinfekciju vode od dobavljača „Controlmatik“ d.o.o. Mostar, iako je predviđena kao okvirni sporazum na rok od tri godine i procijenjene vrijednosti od 170.000 KM kako stoji u tenderskoj dokumentaciji i Obavijesti o nabavci od 21. 9. 2021. godine, u **Odluci o pokretanju** i u samome **Planu javnih nabavki** navedena je procijenjena vrijednost od **55.000 KM**. Okvirni sporazum je potpisan 2. 12. 2021. godine na period od tri godine, **ukupne vrijednosti 196.516 KM** (sa PDV-om). **Nabavka nije planirana u iznosu predviđenom za okvirni sporazum za tri godine i za istu nije donesena izmjena i dopuna plana javnih nabavki. Također ugovorni organ prilikom određivanja procijenjene vrijednosti treba uzet u obzir maksimalnu procijenjenu vrijednost, bez obračunatog poreza na dodatnu vrijednost, svih predviđenih ugovora za cijeli period trajanja okvirnog sporazuma, kako nalaže član 15. stav 2. tačka e. Zakona o javnim nabavkama.**

Također, Društvo za nabavke motornih vozila i traktora tokom 2021. godine, i to: polovnog motornog vozila – putara (vrijednost ugovora 16.500 KM), komunalnog traktora s grtalicom (vrijednost ugovora 5.000 KM), te motornog vozila (vrijednost ugovora 6.000 KM), **nije izvršilo izmjene i dopune Plana nabavki, već su postupci pokrenuti sa posebno donesenim odlukama, ali koje nisu naknadno uvrštene u izmjene i dopune plana, niti je u njima detaljno naveden opravdan razlog provedenih nabavki.** Također, za nabavku asfalta, Planom nabavki i Odlukom o pokretanju postupka planirana je nabavka u ukupnom iznosu od 3.000 KM, a Ugovor je zaključen na 6.000 KM. **Svi navedeni slučajevi moraju dovesti do izmjena i dopuna Plana javnih nabavki i donošenja posebne odluke o pokretanju postupka koja ima za cilj najviše da opravda razloge zbog kojih se vrši izmjena i dopuna Plana. Ovi razlozi moraju biti objektivni, detaljno obrazloženi, nedvosmisleni i jasni. Ukoliko se dogodila nepredviđena potreba, plan se treba revidirati, te izmjenom ili dopunom plana određeni postupci mogu da se izvrše u toku godine.**

Plan javnih nabavki je akt u kojem se detaljno planira potrošnja javnih sredstava putem provođenja jednog od postupaka javne nabavke koji je propisan Zakonom. U planiranju javnih nabavki ugovorni organi trebaju početi od definisanja potreba za narednu finansijsku godinu, uzimajući u obzir trogodišnje planove, i jasno definisati predmet nabavke, planirana sredstva i potrebne količine kako bi se postupci pokrenuli blagovremeno i obezbijedila transparentnost prilikom njihovog provođenja, a u skladu sa članom 17. stav 1. Zakona o javnim nabavkama.

Preporuka:

- **sačiniti Plan javnih nabavki na način da se detaljno i precizno planira trošenje sredstava, te provoditi postupke koji su obuhvaćeni Planom, u skladu sa članom 17. Zakona o javnim nabavkama.**

Uvidom u fakture dobavljača uočili smo da za dio izvršenih nabavki Društvo nije provodilo postupke nabavki, niti su iste predviđene planom nabavki, kako nalaže Zakon o javnim nabavkama. Također, nisu ni zaključivani ugovori sa pojedinim dobavljačima za nabavke iznad 1.000 KM, kako nalaže Pravilnik o direktnom sporazumu. Kao primjer navodimo nabavke usluga slanja pošte (računa) sa Hrvatskom poštom d.o.o. Mostar (promet 19.121 KM).

Za navedene nabavke roba i usluga u iznosu od najmanje 19.121 KM, Društvo iako je bilo obavezno, nije u potpunosti primjenjivalo odredbe Zakona o javnim nabavkama. Članom 6. Zakona o javnim nabavkama naglašena je obaveza i dužnost ugovornih organa da dodjeljuju ugovore o javnoj nabavci roba, usluga i radova primjenjujući postupke definisane Zakonom i podzakonskim aktima. Također, članom 34. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH i članom 35. Statuta propisano je da je Društvo dužno sve postupke nabavke provoditi uz strogo poštivanje odredbi Zakona o javnim nabavkama.

Uvidom u potpisane ugovore o javnim nabavkama uočeno je da Društvo ima neefikasan sistem interne kontrole zbog **izostavljanja zaštitnih klauzula u sadržaju ugovora.** Kako bi se obezbijedilo poštovanje načela efikasnosti i ekonomičnosti u fazi izvršenja ugovora, veoma je važno da ugovorni organ sistematski i organizovano prati njegovu realizaciju, te da preduzima mjere kako bi se obezbijedila realizacija ugovora na način i pod uslovima koji su ponuđeni u ponudi koja je izabrana kao najpovoljnija. Prilikom praćenja realizacije ugovora, ugovorni organ bi trebalo da utvrdi da li ponuđač svoje ugovorne obaveze ispunjava u roku i na način koji je određen samim ugovorom. Ugovorni organ je dužan, pri tome, da postupa sa „pažnjom dobrog domaćina“, što znači da bi trebalo da preduzima sve mjere koje su mu na raspolaganju kako bi obezbijedio pravovremenu i adekvatnu realizaciju ugovora. Od mjera koje su na raspolaganju svakako se izdvajaju ugovorne kazne koje su predviđene samim ugovorom, sredstva finansijskog obezbjeđenja ugovornih obaveza (bankarske garancije, police osiguranja i sl.), kao i mogućnost raskida ugovora ukoliko je očigledno da izabrani ponuđač neće ispuniti svoje ugovorne obaveze.

Preporuke:

- *donijeti provedbeni propis o javnim nabavkama, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Statutom Društva, a postupke javnih nabavki provoditi uz dosljednu primjenu procedura propisanih Zakonom o javnim nabavkama, njegovim provedbenim i internim aktima;*
- *pri zaključivanju ugovora sa dobavljačima, inkorporirati zaštitne klauzule u ugovore, te poduzimati sve raspoložive mjere kako bi se obezbijedila adekvatna i pravovremena realizacija ugovora.*

9. SUDSKI SPOROVI

Prema podacima nadležne službe, protiv Društva se vode tri sudska spora u ukupnom iznosu od 11.128 KM i odnose se na tužbe trećih lica (korisnika vodovodnih usluga) za naknadu štete. Općinski sud u Livnu je odbio dva tužbena zahtjeva trećih lica (korisnika vodovodnih u ukupnom iznosu od 10.428 KM.

Društvo je tokom 2021. godine pokrenulo ukupno 99 tužbi za naplatu nenaplaćenih potraživanja od kupaca u ukupnom iznosu od 61.067 KM, a po osnovu utuženih potraživanja tokom 2021. godine je naplatilo 23.435 KM. Prema informacijama nadležne službe, ukupan iznos utuženih potraživanja na 31. 12. 2021. godine u iznosu od 1.196.855 KM, a broj pokrenutih postupaka je 4.651.

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2021. godinu dostavljen je na komentar 28. 7. 2022. godine shodno članu 15. Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine. Društvo u ostavljenom roku Uredu za reviziju nije dostavilo komentar na Nacrt izvještaja.

**Koordinatorica rada u Sektoru
za finansijsku reviziju javnih preduzeća**

Mia Buljubašić

Tim za reviziju

Edin Branković – vođa tima

Nina Šunjić – članica tima

V PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine			
Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Livno			
RB	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	3.041.095	3.090.031
1	Prihodi od prodaje robe	0	0
2	Prihodi od prodaje učinaka	2.948.451	2.977.889
3	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	0	0
4	Ostali poslovni prihodi	92.644	112.142
II	Poslovni rashodi (od 1 do 9)	3.247.107	3.095.963
1	Nabavna vrijednost prodate robe	0	0
2	Materijalni troškovi	825.204	673.416
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	2.124.628	2.128.733
4	Troškovi proizvodnih usluga	56.104	76.297
5	Amortizacija	117.813	94.855
6	Troškovi rezervisanja	0	0
7	Nematerijalni troškovi	123.358	122.662
8	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	0	0
9	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	0	0
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I-II)	0	0
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II-I)	206.012	5.932
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI	0	0
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 6)	18	222
1	Finansijski prihodi od povezanih pravnih lica	6	6
2	Prihodi od kamata	0	0
3	Pozitivne kursne razlike	0	0
4	Prihodi od efekata valutne klauzule	0	0
5	Prihodi od učešća u dobiti zajedničkih ulaganja	0	0
6	Ostali finansijski prihodi	12	216
V	Finansijski rashodi (od 1 do 5)	4.520	4.829
1	Finansijski rashodi iz odnosa s povezanim pravnim licima	973	0
2	Rashodi kamata	1.603	4.821
3	Negativne kursne razlike	0	0
4	Rashodi iz osnova valutne klauzule	0	0
5	Ostali finansijski rashodi	1.944	8
VI	Dobit od finansijskih aktivnosti (IV-V)	0	0
	Gubitak od finansijske aktivnosti (V-IV)	4.502	4.607
VII	Dobit redovne aktivnosti (III-VI) > 0	0	0
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III-VI) < 0	210.514	10.539
	OSTALI PRIHODI I RASHODI	0	0
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 9)	29.604	33.477
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	0	0
2	Dobici od prodaje investicionih nekretnina	0	0
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava	0	0
4	Dobici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Dobici od prodaje materijala	0	0
6	Viškovi	0	0
7	Naplaćena otpisana potraživanja	23.435	31.508
8	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	0	0
9	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	6.169	1.969
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	112.232	22.593
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	741	109
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicionih nekretnina	0	0
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava	0	0
4	Gubici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Gubici od prodaje materijala	0	0
6	Manjkovi	0	0
7	Rashodi iz osnova zaštite od rizika	0	0

8	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	111.491	19.734
9	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	0	2.750
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	0	10.884
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	82.628	0
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA	0	0
1	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	0	0
2	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	0	0
3	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
4	Smanjenje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
XIII	Dobit od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) > 0	0	0
XIV	Gubitak od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) < 0	0	0
1*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznčajnih grešaka iz ranijih perioda	0	0
2*	Rashodi iz osnova promjena računovodstvenih politika i ispravki neznčajnih grešaka iz ranijih perioda	0	0
	DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA	0	0
XV	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) > 0	0	345
XVI	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) < 0	293.142	0
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA	0	0
1**	Porezni rashodi perioda	0	0
2**	Odloženi porezni rashodi perioda	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA	0	0
XVII	Neto dobit neprekinutog poslovanja (XV-XVII - 1** - 2** + 3**) > 0	0	345
XVIII	Neto gubitak neprekinutog poslovanja (XV-XVII - 1** - 2** + 3**) < 0	293.142	0
	DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA	0	0
XIX	Neto dobit prekinutog poslovanja	0	0
XX	Neto gubitak prekinutog poslovanja	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA	0	0
XXI	Neto dobit perioda (XVII-XVIII+XIX-XX) > 0	0	0
XXII	Neto gubitak perioda (XVII-XVIII+XIX-XX) < 0	0	0
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK	0	0
1	Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	0	0
2	Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	0	0
3	Obračunati odloženi porez na ostalu sveobuhvatnu dobit	0	0
XXIII	Neto ostala sveobuhvatna dobit (1-2-3) > 0	0	0
XXIV	Neto ostali sveobuhvatni gubitak (1-2-3) < 0	0	0
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit perioda (XXI-XXII+XXIII-XXIV) > 0	0	345
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit perioda (XXI-XXII+XXIII-XXIV) < 0	293.142	0
	Neto dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XXI ili XXII)	(293.142)	345
	a) vlasnicima matice	(293.142)	345
	b) vlasnicima manjinskih interesa		0
	Neto dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XXIII ili XXIV)	(293.142)	345
	a) vlasnicima matice	(293.142)	345
	b) vlasnicima manjinskih interesa	0	0
	Zarada po dionici:		
	a) obična		
	b) razdijeljena		
	Prosječan broj zaposlenih:	99	99
	- na bazi sati rada		
	- na bazi stanja krajem mjeseca	98	99

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2022. godine.

Direktor
Filip Milić

Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine					
Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Livno					
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	Iznos prethodne godine (neto)
1	2	3	4	5	5
A K T I V A					
	A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI (1 do 8)	4.375.224	3.153.005	1.222.219	1.250.684
1	Nematerijalna sredstva				
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	4.347.426	3.152.736	1.194.690	1.249.489
3	Investicione nekretnine	0	0	0	0
4	Biološka sredstva	195	0	195	195
5	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	1.000	0	1.000	1.000
06	Dugoročni finansijski plasmani	26.603	269	26.334	0
7	Druga dugoročna potraživanja	0	0	0	0
8	Dugoročna razgraničenja	0	0	0	0
	B) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0	0	0
	C) TEKUĆA SREDSTVA (1 do 2)	2.670.623	1.333.584	1.337.039	1.628.339
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	316.016	67.393	248.623	227.719
2	Gotovina, kratk. potraživanja i kratkoročni plasmani	2.354.607	1.266.191	1.088.416	1.400.620
	Potraživanja za PDV	0	0	0	0
	Aktivna vremenska razgraničenja	3.037	0	3.037	5.288
	D) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0	0	0
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0	0	0
	I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	7.045.847	4.486.589	2.559.258	2.879.023
	II) Vanbilansna evidencija – vanbilansna aktiva				
	UKUPNO AKTIVA (I+II)	7.045.847	4.486.589	2.559.258	2.879.023
P A S I V A					
	A) KAPITAL (1 do 10)			486.565	779.707
1	Državni kapital			755.593	755.593
2	Ostali osnovni kapital			0	0
3	Emisiona premija			0	0
4	Rezerve			0	0
5	Revalorizacione rezerve			0	0
6	Nerealizovani dobiti			0	0
7	Nerealizovani gubici			0	0
8	Neraspoređena dobit			24.114	24.114
9	Gubitak do visine kapitala			293.142	0
10	Otkupljene vlastite dionice i udjeli			0	0
	B) DUGOROČNA REZERVISANJA			543.572	581.071
	C) DUGOROČNE OBAVEZE			211.999	258.858
	D) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE			0	0
	E) KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 8)			1.317.122	1.259.387
1	Kratkoročne finansijske obaveze			3.655	3.726
2	Obaveze iz poslovanja			673.237	614.683
3	Obaveze iz specifičnih poslova			0	0
4	Obaveze po osnovu plata i ostalih primanja zaposlenih			167.173	176.249
5	Druge obaveze			61.082	61.066
6	Obveze za PDV			20.758	14.592
7	Obaveze za ostale poreze i druge dažbine			391.217	389.071
8	Obaveze za porez na dobit			0	0
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA			0	0
	G) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE			0	0
	I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)			2.559.258	2.879.023
	II) Vanbilansna evidencija – vanbilansna pasiva			0	0
	UKUPNO PASIVA (I+II)			2.559.258	2.879.023

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2022. godine.

Direktor
Filip Milić

Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine			
(Indirektna metoda)			
Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Livno			
	Opis	IZNOS	
		Tekuća godina	Prethodna godina
	A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
I	Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	3.725.720	3.663.308
1	Prilivi od kupaca i primljeni avansi	3.672.555	3.637.366
2	Prilivi od premija, subvencija, donacija i sl.	53.165	25.942
3	Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	0	0
II	Odlivi iz poslovnih aktivnosti	3.700.109	3.568.928
1	Odlivi iz osnova isplate dobavljačima i dati avansi	1.172.679	1.065.684
2	Odlivi iz osnova plata, naknada plata i drugih primanja zaposlenih	2.138.036	2.114.372
3	Odlivi iz osnova plaćenih kamata	0	0
4	Odlivi iz osnova poreza i drugih dažbina	364.339	377.848
5	Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	25.055	11.024
III	Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	25.611	94.380
IV	Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	0	0
	B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI	0	0
I	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	0	0
1	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	0	0
2	Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	0	0
3	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	0	0
4	Prilivi iz osnova dividendi i učešća u dobiti	0	0
5	Prilivi iz ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	0	0
II	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	0	0
1	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	0	0
2	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	0	0
3	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	0	0
III	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti	0	0
IV	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti	0	0
	C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI	0	0
I	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti	31.743	0
1	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti	0	0
2	Prilivi iz osnovapovećanja osnovnog kapitala	0	0
3	Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	0	0
4	Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita	0	0
5	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	31.743	0
II	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti	118.567	42.318
2	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	0	0
3	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	0	0
4	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	48.103	14.991
5	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	70.464	27.327
III	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti	0	0
IV	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti	86.824	42.318
	D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE	3.757.463	3.663.308
	E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE	3.818.676	3.611.246
	F. NETO PRILIV GOTOVINE	0	52.062
	G. NETO ODLIV GOTOVINE	61.213	0
	H. Gotovina na početku izvještajnog perioda	159.988	107.926
	I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	0	0
	J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	0	0
	K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda	98.775	159.988

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2022. godine.

Direktor
Filip Milić

Izveštaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2021. godine
Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Livno

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVA						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacijske rezerve	Nerealizovani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit/gubitak nepokriveni	Ukupno (2+3±5±7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na 31. 12. 2019. god.	755.593	0	0	0	23.769	779.362	0	779.362
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2019, odnosno 1. 1. 2020. god. (1 ± 2 ± 3)	755.593	0	0	0	23.769	779.362	0	779.362
5. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Neto dobit/gubitak iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	0	345	345	0	345
9. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapital	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
12. Stanje na 31. 12. 2020. godine, odnosno 1. 1. 2021. godine (4 ± 5 ± 6 ± 7 ± 8 ± 9 -10 + 11)	755.593	0	0	0	24.114	779.707	0	779.707
13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2020, odnosno 1. 1. 2021. god. (12 ± 13 ± 14)	755.593	0	0	0	24.114	779.707	0	779.707
16. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	0	(293.142)	(293.142)	0	(293.142)
19. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu	0	0	0	0	0	0	0	0
20. Stanje na 31. 12. 2021. god. (15±16±17±18±19)	755.593	0	0	0	269.098	485.565	0	485.565

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2022. godine.

**Direktor
Filip Milić**